

I. РЕЄСТРАЦІЙНА ФОРМА

№	Назва поля	Вміст поля
1	Назва роботи	Кваліфікаційна магістерська робота
2	УДК	
3	Автор (ПІБ)	Потеруха Євгеній Ігорович
4	Дата (рік, місяць, день)	21.11.2022 р.
5	Факультет	Економічний
6	Спеціальність	Фінанси, банківська справа та страхування
7	Освітня програма	Фінанси і кредит
8	Кафедра (шифр, назва)	Фінансів 11.07
9	Форма навчання	Денна
10	Тема кваліфікаційної магістерської роботи	Управління фінансами державних підприємств
11	Керівник (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)	к.е.н., доцент Олійник Л.А.
12	Ключові слова	Фінанси, державні підприємства, фінансова діяльність, джерела формування, ефективність управління
13	Анотація (до 300 символів)	В першому розділі розглянуто теоретичні основи управління фінансами державних підприємств. В другому розділі проаналізовано управління фінансами на прикладі НЕК «УКРЕНЕРГО». В третьому розділі запропоновано шляхи удосконалення управління фінансами державних підприємств.
<p>Кваліфікаційна магістерська робота, яка подана на плагіат в електронному вигляді повністю відповідає роздрукованому примірнику.</p>		

Магістр _____

(підпис)

(ПІБ)

Керівник КМР _____

(підпис)

(ПІБ)

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

11.07 - МР. 1699 «С» 2021.10.11. 010. ПЗ

ПОТЕРУХИ ЄВГЕНІЯ ІГОРОВИЧА

2022 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри фінансів

Давиденко Н.М.
(підпис)

« » 2022 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему
«Управління фінансами державних підприємств»

Спеціальність (напрямок підготовки) 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва)

Гарант освітньої програми
к.е.н., доцент

Скрипник Г.О.
(ПІБ)
(підпис)

Керівник магістерської роботи
к.е.н., доцент
(науковий ступінь та вчене звання)

Олійник Л.А.
(ПІБ)
(підпис)

Виконав

Потеруха Є.І.
(ПІБ студента)
(підпис)

Київ – 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

д.е.н., проф. Давиденко Н.М.

(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)

2021 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання магістерської кваліфікаційної роботи студенту

Потеруха Євгеній Ігорович

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність (напрямок підготовки) **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

(код і назва)

Тема випускної магістерської роботи: «Управління фінансами державних підприємств»

Затверджена наказом ректора НУБіП України від 11 жовтня 2021 р. № 1699

”С”

Термін подання завершеної роботи на кафедру 2022.05.11

(рік, місяць, число)

Вихідні дані до випускної магістерської роботи:

дані Державної служби статистики України, фінансова звітність підприємств, нормативно-правові акти

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні основи управління фінансами державних підприємств.
2. Аналіз управління фінансами підприємства на прикладі державного підприємства НЕК «УКРЕНЕРГО».
3. Шляхи удосконалення управління державних підприємств.

Дата видачі завдання «15» жовтня 2021 р.

Керівник випускної магістерської роботи

(підпис)

Олійник Л.А.
(прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання

(підпис)

(прізвище та ініціали студента)

Потеруха Є.І.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів випускної магістерської роботи	Термін виконання етапів	Примітка (виконано)
	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	до 23.11.21	
	Підготовка першого розділу роботи та подання його керівнику	до 01.03.22	
	Підготовка другого розділу роботи та подання його керівнику	до 03.05.22	
	Підготовка третього розділу роботи та подання його керівнику	до 20.09.22	
	Підготовка вступу та висновків	до 11.10.22	
	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	до 19.10.22	
	Отримання відгуку керівника роботи	до 15.11.22	
	Отримання зовнішньої рецензії та попередній захист	до 17.11.22	
	Подання електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат	до 01.11.22	
	Допуск роботи до захисту зав. кафедри	до 20.11.22	
	Захист роботи	до 23.11.22	

Керівник магістерської роботи _____

Олійник Л.А., к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, науковий ступінь та вчене звання)

Дата отримання завдання:

р.

РЕФЕРАТ

Магістерська робота на тему: «Управління фінансами державних підприємств» складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний обсяг роботи становить 76 сторінок. Робота містить 35 рисунків, 19 таблиць, 8 графіків. Список використаної літератури складається з 50 джерел.

Метою дослідження є обґрунтування шляхів удосконалення управління фінансами державних підприємств.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансами державного підприємства Національна енергетична компанія «Укренерго».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти управління фінансами державних підприємств.

Методи дослідження. Для досягнення мети в роботі використано такі методи дослідження: порівняння, табличний, графічний, аналізування та синтезу, аналізу та аудиту грошових коштів на підприємстві.

Інформаційною базою для проведення дослідження та аналізу виступали офіційні відкриті статистичні дані, закони та нормативні акти України, а також публікації зарубіжних та вітчизняних вчених.

В першому розділі розглянуто теоретичні основи управління фінансами державних підприємств. В другому розділі проаналізовано управління фінансами державного підприємства. В третьому розділі запропоновано шляхи удосконалення управління фінансами державних підприємств.

ВСТУП.....	7
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.	10
1.1. Економічна сутність та визначення фінансів державних підприємств.	10
1.2. Види державних підприємств та джерела формування їх фінансів	14
1.3. Основи управління фінансами державних підприємств.....	22
Розділ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА НЕК «УКРЕНЕРГО»	30
2.1. Оцінка фінансового стану підприємства.....	30
2.2. Аналіз фінансової діяльності підприємства.....	40
2.3. Оцінка ефективності управління фінансами НЕК «Укренерго»	46
Розділ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	52
3.1. Заходи щодо вдосконалення організації управління фінансами державних підприємств.....	52
3.2. Оптимізація джерел формування фінансів.....	59
3.3. Основні напрями підвищення ефективності управління фінансами підприємства.....	66
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	79
ДОДАТКИ	82

Актуальність теми дослідження. Розвиток підприємства на пряму залежить від його рівня забезпеченості фінансовими ресурсами. Проблема, котра зустрічається з найбільшою ймовірністю – це не ефективне управління, формування та використання фінансових ресурсів державних підприємств.

Аби так не відбувалось, необхідно в повній мірі дослідити та проаналізувати проблеми фінансування та управління фінансування підприємства. Для цього використаємо найсучасніші категорії, методи, принципи та інструменти дослідження.

Фінанси державних підприємств відображають систему економічних відносин з приводу формування, розподілу та використання фінансових ресурсів на підприємствах. На своїй меті, фінанси державних підприємств мають більш широке відтворення основних та оборотних виробничих фондів праці, створення частки чистого доходу, який з'являється в ході матеріального виробництва, для забезпечення розширеного відтворення процесу виробництва.

Фінансова система держави дуже тісно пов'язана з фінансами державного підприємства. Фінанси державних підприємств характеризуються більш складною системою зв'язків із фінансами держави, аніж підприємства з іншою формою власності.

За рахунок місцевого та державного бюджету утворюються та фінансуються нові державні підприємства, їх інвестування, пільгове кредитування та покриття збитків. В свою чергу за рахунок фінансів державних підприємств утворюється частка доходів до державного бюджету України. Утворення відбувається за рахунок податкових та інших відрахувань до бюджету, фондів.

Тема є актуальною, оскільки фінансові ресурси державних підприємств відіграють вирішальну роль в формуванні бюджету. Щоб виробництво розвивалося в певній мірі його постійно потрібно підтримувати, покращувати та фінансувати всі процеси.

Метою дослідження є обґрунтування шляхів удосконалення управління фінансами державних підприємств.

Для виконання мети були виконані наступні **завдання**:

- визначити сутність управління фінансами державних підприємств;
- з'ясувати основи управління фінансами державних підприємств;
- оцінити фінансовий стан досліджуваного підприємства.
- провести аналіз управління та використання фінансів підприємства.
- запропонувати заходи щодо вдосконалення управління фінансами

державних підприємств.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансами державного підприємства Національна енергетична компанія «Укренерго».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти управління фінансами державних підприємств.

Методи дослідження. Для досягнення мети в роботі використано такі методи дослідження: порівняння, табличний, графічний, аналізування та синтезу, аналізу та аудиту грошових коштів на підприємстві.

Інформаційною базою для проведення дослідження та аналізу виступали офіційні відкриті статистичні дані, закони та нормативні акти України, а також публікації зарубіжних та вітчизняних вчених.

За темою магістерської роботи були опубліковані тези доповідей «Шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства» на III Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених (м. Київ, НУБіП України, 18 березня 2021 року) а також «Управління фінансами державних підприємств у сучасних умовах» на IV Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених «Фінансові механізми сталого розвитку України в умовах сучасних викликів» (м. Київ, 3 червня 2022 року).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічна сутність та визначення фінансів державних підприємств

Будь-яка діяльність підприємств не можлива без наявності фінансових ресурсів. Виробнича та фінансова діяльність підприємства повинна розпочинатись з створення фінансових ресурсів. В свою чергу ці фінанси акумулюють умови для стабільного та постійного процесу виробництва з подальшим прогресуванням в майбутньому. Тобто, аби підприємство стабільно існувало та виконувало свої функції, йому потрібно володіти певною кількістю фінансів.

Необхідна умова для отримання прибутку будь-якого підприємства – це правильна та раціональна організація його фінансів. Задля успішного функціонування на ринку, всі підприємства повинні формувати, розподіляти та використовувати фонди грошових коштів, ефективно залучати зовнішні джерела фінансування.

За своєю сутністю фінанси підприємств є доволі складною категорією.

Фінанси підприємств – це складні економічні відносини, які пов'язані з рухом грошових потоків, формуванням, поділом та використанням доходів і грошових фондів у процесі відтворення. Таке визначення можна знайти в вітчизняній економічній літературі. Більшість сучасних економістів трактують визначення фінансів підприємства по іншому, а саме фінанси підприємств – це сукупність різних фондів фінансових ресурсів, які створюються та використовуються для виконання процесів виробництва та реалізації продукції, робіт та послуг в майбутньому, а також задля фінансування інших видів діяльності підприємств.

За допомогою державних фінансів країна розподіляє та перерозподіляє певну частину валового внутрішнього продукту, який виступає головним об'єктом фінансових відносин. Суб'єктами державних фінансів є держава, з

НУБІП УКРАЇНИ

одного боку, а з іншого суб'єкти господарювання та населення країни. В Україні державні фінанси охоплюють майже 80% всіх фінансових ресурсів держави та охоплюють різні фінансові інституції, з допомогою яких держава виконує свою фінансову діяльність. В склад державних фінансів входять: сукупність всіх бюджетів країни; централізовані та децентралізовані фонди з цільовим призначенням, державне кредитування; державне особисте та майнове страхування; фінанси підприємств та організацій державної та комунальної форми власності.

НУБІП УКРАЇНИ

Головну роль в фінансовій діяльності країни, особливо в сфері фіскальної політики та формуванні дохідної частини бюджетної системи відіграє приватний сектор. А саме коли відбувається перерозподіл частки отриманих доходів, які отримуються у вигляді податків та обов'язкових цільових платежів. Проте фінанси державних підприємств також не втрачають своє значення, вони досить значні та великі. Для цього навіть ввели поняття «державне підприємство».

НУБІП УКРАЇНИ

Одне з головних завдань фінансів державних підприємств підтримка господарства країни, шляхом збереження та вдосконалення ланки важливих галузей національного виробництва. Це необхідно задля забезпечення процесу суспільного відтворення галузей, котрі в сучасних умовах розвитку економіки через свою специфіку мають досить низьку рентабельність та є збитковими і не вигідними для підприємництва, а також ті галузі, які внаслідок певних чинників та історичного розвитку виявились державними монополіями (як приклад можна навести виробництво тютюнових виробів або алкогольних напоїв).

НУБІП УКРАЇНИ

Конкретний напрямок використання та чітко визначені джерела формування коштів, саме так характеризуються спеціальні фонди. Вони мають своє чітке цільове призначення та самостійність, що встановлюється законодавством. Утворення таких фондів зумовлене конкретними потребами,

що постають перед державою, тому їх складові та включення до бюджету може бути різноманітним.

В межах нашої країни досить довго спеціальні фонди функціонували в межах Державного бюджету України для підвищення контролю за акумулюванням, розподілом та використанням коштів, котрі надходять до таких фондів. Такі фонди мають обов'язковий цільовий характер використання їх коштів, що визначається законодавством, а також вони включаються до Спеціального фонду державного бюджету України. Кошти, які отримують фонди спрямовуються на підтримку соціальної політики держави, а саме: надання роботи населенню, державне страхування у випадку безробіття, тимчасова втрата працездатності та витрати, які виникають з народженням або похованням тощо.

Найважливішою сферою фінансової системи України виступають державні фінанси, адже саме вони забезпечують країну фінансовими ресурсами, котрі необхідні для виконання економічних, політичних та соціальних функцій.

Державні фінанси – це сукупність розподільних, перерозподільних відносин, які виникають в процесі формування та використання централізованих фондів грошових коштів, що призначаються для фінансового забезпечення виконання державою функцій, що на неї покладені.

Державні фінанси виявляються досить розгалуженою системою відносин, котра опосередковується формуванням та використанням централізованих на різних рівнях адміністративного розподілу фондів грошових коштів.

Розгалуження цієї системи та наявність великої кількості фондів обумовлюється різноманітністю функцій держави та завдань, котрі вона вирішує, а також розшаруванням функцій та повноважень між різними рівнями державної влади.

Фінансові відносини, які виникають в держави з іншими суб'єктами господарювання мають складний характер. З позиції держави формування коштів централізованих фондів відображає відносини обміну, розподілу та перерозподілу. З позиції юридичних та фізичних осіб державні фінанси мають характерно виражений перерозподільний характер.

До недоліків функціонування фінансів державних підприємств можна віднести:

- Неefективний менеджмент коштів;
- Бюрократична система керування;
- Невизначеність в діях власника.

До зниження ефективності фінансової та господарської діяльності державних підприємств призводять такі чинники: обмежена можливість

отримання прибутку, певна залежність від бюджетних коштів та нерідко зустрічається монополієне становище, що в свою чергу дає стимул до переходу в приватну власність. Фінанси державних підприємств створюють самостійну фінансову гілку країни, функціонування якої пов'язано з зростанням державного сектора в національній економіці. Одним із завдань

цієї гілки є підтримка господарства країни через збереження та розвиток важливих галузей національного виробництва, які необхідні для забезпечення процесу суспільного відтворення, галузей, котрі в умовах сучасного розвитку

економіки мають досить низьку рентабельність та є не вигідними для підприємництва через свою специфіку. Також до таких галузей відносять монополії, які з'явилися внаслідок історичного розвитку та специфіки своєї орієнтації.

Головними напрямками вдосконалення функціонування фінансів державних підприємств повинні бути:

- Оптимізація фінансового планування;
- Впровадження оборотних коштів підприємств державного сектору;

Ефективний фінансовий контроль та аналіз.

НУБІП України

1.2 . Види державних підприємств та джерела формування їх фінансів

Господарським кодексом України передбачаються такі групи суб'єктів господарювання державного сектора економіки:

НУБІП України

1. Підприємства, які діють лише на основі державної власності;

2. Інші суб'єкти державного сектора економіки, які мають інших акціонерів, крім держави. Проте саме держава залишає за собою право

НУБІП України

вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів господарювання.

Про правовий статус підприємств державної форми власності, зазначається, що стаття 63 Господарського кодексу України визначає вид та

НУБІП України

організаційну форму підприємств, які можуть діяти в Україні в залежності від декількох критеріїв.

Так, в залежності від форми власності, в законі України передбачено, що можуть діяти підприємства таких видів:

НУБІП України

1. Приватне підприємство, яке діє на основі приватної власності фізичної чи юридичної особи,

2. Підприємство, яке діє на основі колективної власності;

3. Комунальне підприємство. Воно діє на основі комунальної власності територіальної громади.

НУБІП України

4. Державне підприємство, яке діє на основі державної власності;

5. Підприємство, котре засноване на змішаній формі власності.

Відповідно до Господарського кодексу України державним підприємством є підприємство, що діє на основі державної власності.

НУБІП України

Третя частина 63 статті Господарського кодексу України говорить нам, що в залежності від способу заснування та формування статутного фонду в Україні діють унітарні та корпоративні підприємства.

Державне унітарне підприємство створюється лише компетентним органом державної власності, частіше за все без поділу її на частини та входить до сфери його управління.

Органом управління державного унітарного підприємства виступає керівник підприємства, котрий призначається орган, який знаходиться в сфері діяльності підприємства, також підприємство є підзвітним цьому органу.

Майно державного комерційного підприємства фіксується за ним на праві господарського відання. Статутний фонд формується уповноваженим органом, до сфери управління якого відноситься підприємство. Розмір мінімального статутного фонду державного комерційного підприємства визначається законодавством.

Стаття 77 Господарського Кодексу показує, що казенні підприємства утворюються в галузях народного господарства в яких:

- Господарська діяльність дозволена законодавством лише державним підприємствам;
- Головним (>50%) споживачем продукції, робіт та послуг виступає держава;
- Виходячи з умов господарювання вільна конкуренція товаровиробників чи споживачів неможлива;
- В виробництві переважає суспільно необхідна продукція, яка за своїм характером та умовами, як правило, не може бути рентабельною;

Приватизація майнових комплексів державних підприємств забороняється законом.

Кабінет Міністрів України приймає рішення про створення казенного підприємства. В своєму рішенні про створення підприємства повинно бути зазначено обсяг та характер основного виду діяльності підприємства, а також, контролюючий орган, який входить до сфери діяльності підприємства.

Реорганізація або ліквідація казенного підприємства проводиться в відповідності до вимог Господарського Кодексу за рішенням керуючого органу, до сфери діяльності якого належить підприємство. Майно казенного підприємства фіксується за ним на праві оперативного управління в обсязі, який зазначений в статуті підприємства.

Також на сьогоднішній день в Україні діють державні підприємства корпоративного типу. До таких можна віднести державні акціонерні товариства, де 100% акцій перебуває у власності держави. В законі відсутні спеціальні правові норми, котрі б чітко віднесли такий вид підприємства до державних. Проаналізувавши положення Цивільного та Господарського кодексу України, закон України про «Приватизацію державного майна», ми можемо зробити висновок, що акціонерні товариства з статутним фондом, який складається з 100% акцій котрі перебувають у власності держави, відносяться до підприємств державної форми власності.

Держава виділяє підприємству основні та оборотні кошти і вони стають повністю самостійними, а саме підприємство має власний баланс доходів та витратків, або фінансовий план. Підприємство вступає в господарські зв'язки та відносини з іншими підприємствами та організаціями, проводять з ними розрахунки, ведуть баланс прибутків і збитків. Реалізація товарів та послуг підприємства зумовлює необхідність грошових доходів та витратків, створення фінансових відносин та ресурсів в процесі господарчої діяльності.

Ні одне підприємство не може функціонувати без ресурсів. Фінансова та виробнича діяльність повинна розпочинатись з створення фінансових ресурсів. В свою чергу фінансові ресурси забезпечують умови для

стабільного процесу виробництва на постійних умовах та створюють умови для прогресування підприємства в майбутньому.

Тобто, аби підприємство змогло в повній мірі виконувати свої функції, йому необхідно залучити певну кількість фінансових ресурсів, зробити це бажано з найменшими витратами.

Фінансові ресурси підприємства – це грошові кошти, які знаходяться у власності та розпорядженні підприємства та потрібні для виконання ряду функцій: утворення резервних фондів, виконання поточних витрат, погашення фінансових зобов'язань, витрати на розширене відтворення та інші.

Складнощі в розумінні сутності фінансів полягають в тому, що державне економічне життя постійно вимагає утворення грошових фондів, тобто, створення фондів фінансових ресурсів для задоволення потреб. Ці фонди фінансових ресурсів і являються фінансами. Обсяг фондів відображається кількісно та якісно масштаби діяльності та можливості підприємства, держави, особи, їх фінансове становище. Фінанси розподіляються на державні та приватні.

Ознаки державних фінансів:

1. Економічні відносини;
2. Виникають з приводу формування, розподілу, перерозподілу та витрачання коштів;
3. Першочергова мета: виконання функцій та завдань держави.

Відмінність державних фінансів від приватних:

1. Держава використовує примусовий порядок мобілізації фінансових ресурсів;
2. Грошова система держави тісно пов'язана з державними фінансами;
3. Великий обсяг державних фінансів;

4. Державні фінанси спрямовуються на задоволення загальноосупільних потреб;
5. Видатки в пріоритеті над доходами.

Джерелами утворення майна державних суб'єктів господарювання є:

1. Грошові та матеріальні внески засновників;
2. Капітальні вкладення та дотації з бюджетів;
3. Дохід від реалізації продукції/робіт/послуг;
4. Дохід від цінних паперів;
5. Кредити банків та інших кредиторів;
6. Кошти, які надходять від продажу(здачі в оренду) майнових об'єктів, що належать підприємству;
7. Благодійні внески/пожертвування;
8. Інші джерела, які не заборонені законом.

Кожна країна має свою економічну систему, в яку входить низка підсистем: власності, управління, кредиту, ціноутворення, соціальних гарантій, фінансів та інших складових господарського механізму. Кожна з

наведених підсистем має свої принципи функціонування та сферу діяння з складними внутрішніми та зовнішніми зв'язками. Проте головне те, що вони взаємодіють між собою, саме це визначає ефективність господарювання.

Провідну роль в економічній системі держави посідають фінанси. Це обумовлюється тим, що при їх функціонуванні розкриваються кількісні та якісні показники будь-якого економічного явища або процесу, та фінальні результати дій. Невід'ємним атрибутом участі фінансів в економічному житті країни, фізичної особи є гроші. Фінанси повинні забезпечувати ефективне формування та використання фондів фінансових ресурсів для успішного функціонування та здійснення господарської діяльності, виконання державних функцій як на макро, так і на мікрорівнях.

Наша держава утворює централізовані фонди в формі бюджетів різних рівнів та інші цільові фонди для виконання функцій покладених на неї конституцією, до таких можемо віднести пенсійний фонд, фонд зайнятості, інноваційний та інші.

Підприємство утворює фонд фінансових ресурсів у вигляді статутного фонду для здійснення господарської діяльності, також це відбувається в процесі його роботи та використання результатів праці (оплата праці, амортизаційні відрахування, фонди соціального характеру, фонд обігових коштів та інші.) При реалізації продукції підприємство одержує виручку та тоді створюються фонди розвитку, виплати дивідендів за акціями чи пайовими внесками. Особа, котра отримує доходи в формі оплати праці або з інших джерел має при собі певну суму грошей, але вони ще не стали фінансами. Це обмін праці на специфічний товар – гроші. Гроші стануть фінансами, коли їх власник вклав гроші наприклад в цінні папери або здійснить внесок до статутного фонду підприємства, надасть кредит фізичній особі, тобто, буде отримувати певний дохід від цих грошей.

Головним призначенням державних фінансів є забезпечення необхідних умов для виконання процесу створення, розподілу та використання валового внутрішнього продукту держави. Досягання цього відбувається шляхом створення та використання різних фондів фінансових ресурсів на етапах господарської діяльності держави, підприємців та громадян. Головну роль займають фінанси на рівні господарських структур. Саме тут формування та використання фондів фінансових ресурсів спрямовується на збільшення ефективності господарської діяльності, іншими словами отримання високої норми прибутку на вкладений капітал.

Досягнення зазначеної мети можливе при залученні фондів фінансових ресурсів для впровадження нових технологій, найефективніше застосування основних фондів через використання методів прискореної амортизації, утворення значних резервів для підтримки зростання ефективності

виробництва, збільшення та покращення якості продукції та її конкурентоспроможності на ринку. Так, підвищення якості продукції вимагає додаткових затрат, але результат який отримуємо досить швидко покращує виробничий процес та доволі швидко окупається.

Впливовість фінансів на ефективність виробництва має певні рамки, вони зумовлені обмеженістю ресурсів для кожної одиниці господарювання. Так, кожна одиниця виробничої структури має можливість утворювати за результатами своєї господарської діяльності фонди фінансових ресурсів, які за своїм обсягом є достатніми для стимулювання соціального розвитку, підвищення результатів виробництва, процесу розширення та вдосконалення підприємства. Але тут фінанси відіграють дещо іншу локальну роль у господарських процесах.

Активне й ефективне використання фінансів задля збільшення продуктивності економіки можливе лише тоді, коли всі фонди фінансових ресурсів на рівні підприємницьких структур доповнюються відповідними фондами на рівні держави. Мова йде про утворення фондів фінансових ресурсів у складі державного бюджету або поза бюджетом. Якщо це у складі державного чи місцевого бюджетів – це вважаються витрати на розвиток економіки у формі капітальних вкладень, дотацій, витрати, які йдуть на виконання спеціальних загальнодержавних комплексних програм. Якщо брати за умов перехідної економіки, то це фонди, які слугують для структурної перебудови економіки, здійснення прикладних науково-дослідних робіт, розробка нових видів машин та механізмів, введення нових технологій.

Потрібно відзначити, що в житті задіяні різноманітні форми та методи використання фінансів задля підвищення ефективності виробництва. Для прикладу, в Україні, поруч із асигнуваннями з бюджету на капітальні вкладення, субсидування, дотації, проведення певних видів робіт у агрокомплексі існують також фонди конверсії та інноваційний фонд.

Головним завданням фінансової політики, яку веде влада – це пошук найкращої можливості застосування фондів фінансових ресурсів на кожному рівні задля підвищення ефективності виробництва, забезпечити розвиток економіки, стабільність фінансового становища держави.

Роль фінансів найбільше виявляється при вирішенні соціальних проблем. Саме тут виникають фонди фінансових ресурсів для здійснення соціальних заходів на таких рівнях: а) рівень господарських структур для виконання соціальних цілей; б) рівень господарських структур для задоволення соціальних, позабюджетних та благодійних фондів, а також фондів фінансових ресурсів на соціальні напрямки в складі бюджетів.

Вирішальна роль в задоволенні соціальних потреб залишається за фондами, які створює держава. Більшість країн світу в теперішніх умовах все більше виділяють кошти на вирішення соціальних питань, які мають назву суспільних благ та послуг. Ці блага не є речовими, товарними, але вони значно впливають на рівень якості життя та добробуту населення.

В свою чергу суспільні блага та послуги включають асигнування на національну безпеку та правопорядок, захист довкілля, охорону здоров'я, освіту, науку, спорт та інше. В фінансовій літературі заходу детально описана класифікація подібних благ.

Фінанси виконують свою головну роль з допомогою форм та методів створення і використання фінансових ресурсів поруч з іншими економічними категоріями і перш за все це з ціною. Ціна виражає грошову цінність будь-якого товару. Таким чином ціни, як і фінанси виконують розподіл валового внутрішнього продукту.

В економічній теорії та практиці цінові та фінансові методи досить часто розглядають як рівнозначні стосовно регулювання економічних процесів. Тому можна стверджувати, що ці методи взаємодоповнюють один

одного та їх використання залежить від конкретного економічного становища.

Отже, робимо висновок, що до державних підприємств згідно Господарського кодексу України відносяться підприємства, які діють на основі державної власності.

Фінанси підприємств – це економічні відносини, що виникають в зв'язку з рухом грошових потоків, формування, розподілом та використанням доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання в процесі відтворення. Таке визначення наводять в «давній» літературі, сучасні економісти дають нове тлумачення, а саме фінанси підприємств – це різні фонди фінансових ресурсів, які утворюються та використовуються для здійснення виробництва та реалізації виробленої продукції, робіт та послуг в різних галузях та також для фінансування іншого виду діяльності підприємства.

В умовах сьогодення, використання фінансів державою виконує соціальну функцію суспільного добробуту. Фонди фінансових ресурсів, які утворюються державою та використовуються задля задоволення соціальних потреб, відіграють значну роль для досягнення зазначеної мети. Фонди, які утворюються та використовуються підприємницькими структурами та населенням, також в певній формі регулюються державою через визначення переліку платних послуг, норм плати та інше.

1.3. Основи управління фінансами державних підприємств

Фінанси державних підприємств відображають систему економічних відносин при формуванні, розподілі та використанні фінансових ресурсів на підприємствах з державним капіталом для того, щоб забезпечити ефективний розвиток їх на всіх рівнях життєвого циклу.

На своїй меті фінанси державних підприємств мають розширене відтворення основних та оборотних виробничих фондів праці, створення

частини чистого доходу, який виникає в процесі матеріального виробництва задля забезпечення розширеного відтворення виробництва.

Фінанси державного підприємства мають дуже тісний зв'язок з фінансовою системою держави, а точніше становлять її невід'ємну частину.

Фінанси державних підприємств характеризуються більш складною системою зв'язків із фінансами держави аніж будь які підприємства інших форм власності.

Повне функціонування фінансів державних підприємств не можливе без участі фінансової системи. За рахунок державного та місцевих бюджетів відбувається фінансування для створення нових державних підприємств, їх подальше фінансування, надання пільгового кредиту, інвестування в них, покриття збитків та інше. Основний відсоток в цьому фінансовому потоці займають державні інвестиції.

Водночас фінанси державних підприємств формують частину доходів до державного бюджету України. Це формування виконується шляхом податкових та інших відрахувань з державних підприємств до загальнодержавного або місцевого бюджетів України, збори та відрахування

в позабюджетні фонди, кошти від бренди та інше. Система прямих та зворотних зв'язків між фінансами України показана на рис 1.1

Рис. 1.1. Схема фінансових взаємозв'язків державних підприємств та державних фінансів України

Згідно характеру фінансових зв'язків між державними підприємствами та державними фінансами України в загальному існують більш різні фінансові відносини в порівнянні з підприємствами іншої форми власності. Фінанси державних підприємств являють собою невід'ємну частину державної фінансової системи.

Рис. 1.2. Зовнішні та внутрішні фінансові відносини державного підприємства

Держава виступає найбільшим власником активів в Україні. Зміни в сфері управління фінансами державних підприємств давно називали в нашій державі, оскільки з 1991 року цей сектор економіки України майже не зазнавав змін. Незадовільна прозорість фінансової діяльності та звітності, недостатні операційні та фінансові результати плюс до цього великі недоліки в організації корпоративного фінансового управління державними підприємствами – це короткий перелік проблем, які має подолати Україна шляхом проведення глибок змін.

Першочерговим завданням уряду України є забезпечення процесу найефективнішого управління фінансами державних підприємств з перевагою на їх основного власника – народу. Держава повинна бути взірцем професійності та відповідальності в володінні підприємствами та бути зосередженою на зростанні вартості їх активів, тому для уряду зміни держпідприємств є одним з першочергових пріоритетів. В країні існує більше

80 суб'єктів, які виконують управління об'єктами державної власності, враховуючи державні підприємства.

Суб'єктам управління державною власністю припадає більш ніж 3500 підприємств різних організаційно-правових форм, основна більшість з яких не виконує господарської діяльності. Більшість підприємств виявляються збитковими та є потенційним джерелом фіскальних ризиків. Недостатня якість механізмів контролю та погана «прозорість» державних підприємств виступають головними чинниками проявлення корупційних ризиків та заподіяння збитку державі.

Головною метою реформи державних підприємств виступає підвищення якості та ефективності діяльності суб'єктів господарювання в державному секторі економіки. Оцінка якості управління фінансами державних підприємств повинна базуватися на основних фінансових засадах,

а саме:

- Врахування всіх особливостей створення та функціонування досліджуваного підприємства;
- Погодження з загальними принципами оцінювання результативності їх господарювання;
- Проведення оцінки на основі всіх економічних критеріїв;
- Погодження з основною метою даного управління;
- Відображення у потрібній системі оціночних показників.

Нова модель корпоративного керування фінансами державних підприємств в собі передбачає стратегічне планування, утворення незалежних членів наглядових рад та розробка цілісної системи заохочень для наглядових рад та правління. Якщо буде професійна та добре мотивована наглядова рада, це забезпечить результативне функціонування підприємства.

Підтвердженням цих слів виступає досвід багатьох державних підприємств в країнах європейського союзу.

Наглядова рада забезпечує виконання таких функцій: визначення напрямку стратегічного розвитку, контролювання та аналізування роботи керівників, забезпечення інформацією акціонерів, контроль за фінансовою діяльністю підприємства та інші.

Ефективне корпоративне управління фінансами державних підприємств добри впливає на національну економіку держави та бізнес середовище, що в свою чергу позитивно впливає на інвестиційну привабливість країни.

Багатогранність фінансової діяльності державних підприємств породжує необхідність в оцінці результатів управління нею за різними напрямками. В

зв'язку з цим загальну систему оціночних показників ефективності управління фінансами поділяють на три групи:

1) Показники оцінки рівня забезпеченості розвитку державних підприємств за фінансовим напрямком;

2) Показники, що оцінюють рівень фінансової рівноваги державного підприємства;

3) Показники, які визначають рівень ефективності фінансової діяльності підприємства.

Головним елементом праці наглядових рад з керування фінансами державних підприємств повинно бути утворення комітетів з питань аудиту.

Створення зазначених комітетів повинно бути обов'язковим для всіх великих державних підприємств. Як показує досвід сусідніх країн, комітети з аудиту

потрібні для виконання таких важливих функцій:

- ✓ Контролювати процесів підготовки фінансової звітності;
- ✓ Виконувати нагляд за аудитом річної фінансової звітності;
- ✓ Виходячи з попереднього пункту, проводити оцінку незалежності особи та компанії, яка здійснює аудит;
- ✓ Забезпечувати ефективність внутрішнього аудиту;
- ✓ Виявляти та усувати фінансові порушення.

НУБІП УКРАЇНИ

Наведена модель потрібна для стимулювання професійних фахівців йти та влаштуватися на роботу до державних підприємств, а як відомо немає нічого кращого за хорошого працівника, який може підвищити якість управління фінансами на підприємстві.

НУБІП УКРАЇНИ

Головною метою управління прибутком державного підприємства є забезпечення зростання його рівня та суми доходу, також сюди можна віднести ефективність його розподілу за напрямками розвитку. Слід не забувати, що утворення прибутку загальнодержавної та комунальної форми власності мають деякі особливості, як за джерелом утворення доходів, так і за структурою поточних витрат, які пов'язані з реалізацією продукції.

НУБІП УКРАЇНИ

Фінансові відносини, які виникають в країні з іншими суб'єктами господарювання мають складний характер. Якщо дивитись зі сторони держави, формування коштів централізованих фондів відображає відносини обміну, розподілу та перерозподілу. Якщо брати з сторони юридичних та фізичних осіб, державні фінанси володіють першочергово вираженим перерозподільним характером з елементами обміну.

До недоліків функціонування фінансів державних підприємств відносять:

- НУБІП УКРАЇНИ
- ✓ Бюрократична система;
 - ✓ Існування невизначеності в діях власника компанії;
 - ✓ Поганий менеджмент.

НУБІП УКРАЇНИ

Такий фактор, як обмежена можливість отримання прибутку, певна залежність від бюджетних коштів в додачу цього всього нерідко буває монопольне становище, все це призводить до занепаду ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств держави, навпаки, стимулюючи їх перейти у приватну власність. Одним з основних завдань цієї ланки є підтримка господарства країни шляхом підтримки, збереження та розвитку важливих галузей господарства, які необхідні для забезпечення процесу суспільного відтворення.

НУБІП УКРАЇНИ

Основним напрямком вдосконалення управління фінансами державних підприємств повинен бути: прораховане фінансове планування, ефективний фінансовий аналіз та контроль, введення оборотних коштів підприємств державного сектору.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА НЕК «УКРЕНЕРГО»

2.1. Оцінка фінансового стану підприємства

Національна енергетична компанія «Укренерго» - собою являє приватне акціонерне товариство з 100% акцій перебувають у власності держави, що відноситься до сфери управління Міністерства фінансів України. Укренерго виступає оператором системи передачі України з наступними функціями: оперативного-технологічного управління Об'єднаною енергосистемою України (ОЕС), трансфер електроенергії магістральними електричними мережами до розподільчих мереж, також адміністрування комерційного обліку та розрахунків на ринку електроенергії України.

Для держави Укренерго забезпечує:

- Баланс виробництва та споживання електричної енергії та потужності енергосистеми в режимі реального часу;
- Робота енергосистеми України паралельно з енергосистемами сусідніх країн;
- Використання та вдосконалення магістральних і міждержавних електричних мереж;
- Можливість експортувати або імпортувати електроенергію до чотирьох країн Євросоюзу та сусідніх країн.

В складі товариства функціонує шість регіональних енергосистем: північна, південна, південно-західна, західна, центральна та дніпровська. Ще в склад включаться 2 спеціалізовані відокремлені підрозділи, а саме ВП «Будівництво та ремонт» і ВП «Укренергосервіс», він відповідає за матеріально-технічне, сервісне забезпечення діяльності Укренерго.

Чисельність працівників нараховує понад вісім тисяч працівників.

Компанія будує нові лінії електропередачі та підстанції, шукають можливості для реконструкції ліній задля підвищення ефективності та збереження надійності мережі електропередачі, надання можливостей для видачі додаткових потужностей атомних електростанцій, можливості впровадження ВДЕ в теперішню енергосистему та виконання технічних стандартів роботи мережі за вимогами ENTSO-E. Інвестиції кожного року підходять до відмітки 5 млрд. грн.

Укренерго намагається залучати кредитні кошти Світового банку, двох Європейських банків, а саме: Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, німецька група KfW для отримання можливостей на реалізацію найбільш масштабних та ресурсних проектів. Кредитний портфель Укренерго нараховує ~1.4 мільярда євро.

Укренерго намагається активно просувати свою головну стратегічну ціль – інтеграцію ОЕС України з подальшим об'єднанням системних операторів європейських енергетичних систем ENTSO-E.

Для здійснення інтеграції ОЕС України з ENTSO-E Укренерго виконує низку проектів з будівництва та реконструювання мережі для збільшення надійності живлення прикордонних районів та роботи інтерконекторів.

Компанія виступає ключовим гравцем на ринку електроенергії, яка виконує роль адміністратора комерційного обліку та розрахунків, також на неї полягають зобов'язання з забезпечення загальнодоступних інтересів (TSO) в процесі функціонування ринку.

В 2019 році компанія зазнала корпоратизації та перейшла до сфери управління Міністерства фінансів України.

Оцінка майнового стану НЕК "Укренерго" представлена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1
Показники оцінки майнового стану НЕК "Укренерго"

Показник	Рок
----------	-----

	2018	2019	2020
1. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,37	0,37	0,004
2. Частка об. вироб. фондів в оборотних активах	0,04	0,06	0,03
3. Част.осн. засобів в активах	0,41	0,44	0,69
4. (Коеф. мобільності) активів	0,28	0,16	0,15
5. Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,30	0,10	0,56
6. Коефіцієнт вибуття осн. засобів	0,001	0,008	0,001

Аналізування майнового стану компанії показує, що коефіцієнт зносу основних засобів в 2018 та 2019 залишався сталим на рівні 0,37, а в 2020 році значення коефіцієнта зменшилось, причиною цього слугувало різке збільшення первісної вартості основних засобів, а саме більше ніж в 2 рази (відбулося проведення модернізації або поліпшення основних засобів, закупівля нового обладнання) та скорочення зносу.

Частка оборотних виробничих фондів в оборотних активах показує нам яка частка оборотних коштів знаходиться у виробничій сфері. Якщо значення показника високе, це каже нам про неефективне управління виробництвом або про дієве застосування необоротних активів, що дає змогу направляти досить велику частку фінансових активів у виробництво. На нашому підприємстві значення майже не змінюється і перебуває на дуже низькому рівні.

Частка основних засобів в активах це показник, який відображає відношення поточної вартості основних засобів до загальної суми активів. Значення показника зросло, в зв'язку з збільшенням залишкової вартості основних засобів. Показник знаходиться на високому рівні, що є добрим знаком для компанії, адже вона працює у сфері виробництва, де основні засоби відіграють головну роль.

Показник мобільності активів вимірюється як співвідношення оборотних активів до необоротних. Можливість активу перейти в іншу

форму відображає їх мобільність. В компанії значення показника на низькому рівні, в 2020 році відбулось збільшення вартості основних засобів, що в свою чергу призвело до зменшення цього показника. НЕК «Укренерго»

займається промисловим виробництвом, тому значення цього показника є низьким. Це свідчить про те, що компанія не має можливості адаптуватись до

зовнішнього впливу, вести гнучку (еластичну) діяльність. Для того, щоб підняти значення цього показника необхідно покращити структуру активів.

Реалізація невикористаних основних засобів компанії, неефективних довгострокових інвестицій та ряду інших необоротних активів дасть можливість підвищити значення показника.

Коефіцієнт оновлення основних засобів відображає частку вартості нових введених в експлуатацію основних засобів в звітному періоді по відношенню до загальної вартості основних засобів на кінець звітного періоду. Компанія за останній рік має тенденцію до зростання показника, що є позитивною характеристикою.

Коефіцієнт вибуття основних засобів показує відношення вартості зносу основних фондів за досліджуваній звітний період до вартості основних фондів на початок періоду. На підприємстві має місце бути розширеному відтворенню основних фондів, оскільки коефіцієнт вибуття менше коефіцієнта оновлення. Низьке значення показника говорить нам про досить тривалий термін служби елементів основних фондів.

Стабільність фінансового стану компанії в умовах ринкової економіки зумовлюється значною мірою її діловою активністю, яка залежить від широти ринків збуту виробленої продукції, ділової репутації та ступеня виконання плану за половинними показниками господарської діяльності, рівня ефективності застосування ресурсів та стабільності економічного процвітання.

Ділова активність підприємства з погляду фінансів проявляється перш за все в швидкості обороту його коштів. Важливість цього показника

пояснюється так, що характеристика обороту в багатьох аспектах визначає рівень прибутковості підприємства.

Наведемо показники ділової активності досліджуваного підприємства НЕК «Укренерго» (таблиця 2.2)

Таблиця 2.2

Показники ділової активності НЕК "Укренерго"

Показник	Роки		
	2018	2019	2020
1. Коефіцієнт оборотності активів, (трансформації)	0,32	0,22	0,56
2. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,55	0,32	0,85
3. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	2,77	2,84	9,48
4. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,64	0,76	1,45
5. Коефіцієнт оборотності матеріально-виробничих запасів	11,33	12,27	79,59
6. Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	131,77	128,52	38,50
7. Тривалість об. кредиторської заборгованості, днів	570,31	480,26	251,72
8. Тривалість обороту матеріально-виробничих запасів, днів	32,22	29,75	4,59
9. Тривалість операційного циклу, днів	163,99	158,27	43,09
10. Тривалість фінансового	-406,32	-321,99	-208,63

циклу, днів

Коефіцієнт оборотності активів відображає кількість оборотів, яку здійснили активи за досліджуваний проміжок часу, яка кількість чистої виручки надійшла з одиниці коштів, що інвестувались в активи. Позитивною тенденцією слід вважати збільшення значення показника. В 2020 році показник зрів в два рази в порівнянні з 2019 роком.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу показує ефективність застосування та управління капіталу підприємства. Коефіцієнт плаваючий та має тенденцію до зростання в 2020 році.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості прийнято вважати одним із показників розрахунку ділової активності, який зазначає рівень ефективності управління дебіторською заборгованістю. Показник в 2020 році дуже сильно зріс, більше ніж в 3 рази, а це свідчить про те, що компанія переглянула свою політику управління дебіторською заборгованістю в кращу сторону.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості вказує скільки разів підприємство погасило свої зобов'язання перед кредитором. Показник знаходиться на низькому рівні, але з кожним роком зростає.

Коефіцієнт оборотності матеріально-виробничих запасів дає змогу побачити ефективність користування запасами та кількість оборотів, які виконали запаси за рік. В 2018 та 2019 роках показник знаходився на рівні 12, але в 2020 році собівартість продукції дуже різко зросла, що і призвело до стрибка показника коефіцієнта майже до 80, що в 6 раз більше за попередні роки.

Ліквідність підприємства – це здатність компанії перетворити свої активи в кошти платежу для виконання короткострокових зобов'язань. Ліквідність показує фінансових стан підприємства, його наявні та потенційні можливості ефективної діяльності.

Аналіз ліквідності підприємства відбувається на підставі порівняння обсягу поточних зобов'язань з наявністю ліквідних коштів. Результати обраховуються як коефіцієнт ліквідності з інформації фінансової звітності.

Таблиця 2.3

Показники оцінки ліквідності НЕК "Укренерго"

Показник	Роки		
	2018	2019	2020
1. Коефіцієнт поточної ліквідності	1,58	1,16	0,52
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,52	1,09	0,50
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,66	0,67	0,18
4. Чистий оборотний капітал	2 181 106	541 521	-7 898 243

Коефіцієнт поточної ліквідності відображає здатність підприємства сплачувати короткострокові зобов'язання за допомогою оборотних активів. Іншими словами, скільки гривень оборотних активів припадає на кожен гривню поточних зобов'язань. Розпочинаючи з 2018 року значення показника постійно знижується, так в 2018 році воно становило 1,58, а вже в 2020 році 0,52, що менше в три рази. Це показує нам про нездатність підприємства погасити поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Нормативне значення показника повинно бути більшим за 1.

Значення коефіцієнта швидкої ліквідності показує можливість виконання поточних зобов'язань за рахунок високоліквідних активів. Тобто, кількість гривневих високоліквідних активів, що припадає на кожен гривню поточних зобов'язань. Аналогічно коефіцієнту поточної ліквідності відбулось зменшення показника в 3 рази. З відмітки 1,52 в 2018 році до 0,5 в 2020 році. Нормативне значення коефіцієнта встановлене від 1 до 2 та вище.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дає можливість побачити здатність компанії негайно погасити поточне зобов'язання. На жаль, цей коефіцієнт також має тенденцію до зниження. В 2020 році значення показника

перебувало трохи нижче від мінімального порогового значення, а в 2018 та 2019 роках значення занадто високі. Це свідчить про неефективне використання грошових ресурсів, а саме велика частка активів підприємства не задіяні в виробничо-економічному процесі. Якщо значення знаходиться нижче мінімальної межі це свідчить про неможливість компанії розраховуватись з постачальником з допомогою грошових коштів. Нормативне значення показника зафіксовано в межах $0,2 < 0,35$.

Чистий оборотний капітал повинен розраховуватись як різниця оборотних активів та короткострокових зобов'язань. В 2018 та 2019 році цей показник мав додатне значення, а вже в 2020 році маємо дуже велике від'ємне значення. Це показує нам, що компанія в 2018 та 2019 році мала достатній обсяг грошей задля погашення короткострокових зобов'язань та для розширення власного виробництва, а вже в 2020 році – ні.

Фінансова стійкість – це такий стан майна підприємства, який гарантує йому платоспроможність. Термін передбачає, що ресурси, які вкладаються в підприємницьку діяльність мають окупітись за рахунок грошових надходжень, які отримуються від господарювання підприємства, а прибуток забезпечує самофінансування та незалежність компанії від зовнішніх джерел утворення активів.

Таблиця 2.4
Показники оцінки фінансової стійкості та стабільності НЕК "Укренерго"

Показник	Роки		
	2018	2019	2020
1. Величина власних оборотних коштів	2 181 106	541 521	7 898 243
2. Коefіцієнт маневреності власного капіталу	0,23	0,05	-0,21
3. Коefіцієнт забезп. власн. об. коштів запасами	9,52	2,30	-29,43
4. Коefіцієнт фінансової незалежності	0,35	0,37	0,38
5. Коefіцієнт	1,85	1,67	0,72

співвідношення позикових та власних коштів			
6. Коефіцієнт фінансової стабільності	0,54	0,60	1,39
7. Фінансовий леверидж	1,46	1,34	0,28

Кількість власних оборотних коштів відображає, яка сума оборотних активів відкрита підприємству для забезпечення операційної діяльності. За показниками нашого підприємства, ми бачимо, що сума власних коштів сильно зменшилася. Це відбулося внаслідок різкого збільшення обсягів поточних зобов'язань.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу дає можливість побачити, яка частка власного капіталу може бути спрямована в оборотні засоби, а яка для вкладення в фінансування необоротних активів. Досліджуваний коефіцієнт має тенденцію до зменшення. Значення перебувало в межах нормативного тільки в 2018 році.

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів вказує, яка частка запасів компанії фінансується з допомогою довгострокових коштів. Прийнято вважати нормативне значення 0,5 та все що вище. За результатами дослідження бачимо, що в 2018 та 2019 роках показник були набагато вищі від потрібних значень, але вже у 2020 році різке набуття коефіцієнтом від'ємного значення свідчить про те, що підприємство не може забезпечити виробничий процес без короткострокового та довгострокового позикового капіталу.

При аналізі фінансової стійкості підприємства коефіцієнт фінансової незалежності виявляється одним з найважливіших показників. Саме він відображає частку власних активів, яку підприємство може фінансувати за рахунок власного капіталу. Нормативні межі зазначені на рівні від 0,4 до 0,6. Впродовж трьох років значення коефіцієнта тільки зростало, що показує ефективність політики компанії, щодо утворення власних коштів.

Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів відображає структуру пасиву балансу. Найвищим нормативним значенням прийнято вважати 1, тобто, рівність власного капіталу та позикових коштів.

Підприємство протягом трьох років зменшує значення показника, що є добрим знаком, адже саме це показує нам, що власні кошти підприємства починають переважати над залученими.

Коефіцієнт фінансової стабільності дає поняття наскільки підприємство може нести відповідальність за свої зобов'язання за рахунок власних коштів.

Значення коефіцієнта протягом трьох років постійно збільшуються, а нормативні межі від 0,67 до 1,5.

Фінансовий леверидж є одним із показників аналізу фінансової стійкості підприємства. Розраховується він, як відношення довгострокових залучених коштів до власного капіталу. З кожним роком на досліджуваному підприємстві показник падає, а це означає, що компанія при використанні залучених коштів з кожним роком отримує все менше додаткового прибутку на власний капітал.

Можливість підприємством генерувати прибуток впливає на його короткострокову ліквідність або платоспроможність. З таким зв'язком розгадається аспект діяльності підприємства – рентабельність. Показник є якісним та кількісним відображенням ефективності діяльності підприємства.

Таблиця 2.5

Показники рентабельності НЕК "Укренерго"

Показник	Роки		
	2018	2019	2020
1. Коефіцієнт рент. активів	0,07	0,09	0,04
2. Коефіцієнт рент. продажу	0,21	0,43	0,07
3. Коефіцієнт рент. основної діяльності	2,41	1,18	0,31
4. Коефіцієнт рент. власного капіталу	0,20	0,27	0,08
5. Період окупності власного капіталу	5,08	3,72	13,15
6. Коефіцієнт рент.	0,09	0,11	0,08

основного капіталу

Коефіцієнт рентабельності активів виражає дієвість застосування активів підприємства для отримання прибутку. Вказані показники мають дуже низьке значення та протягом років залишаються майже на одному рівні.

Коефіцієнт рентабельності продажу відіграє важливу роль, адже саме він показує, яку суму прибутку з операційної діяльності отримує компанія в розрахунку на кожну гривню реалізованого товару. Проаналізувавши показники, ми бачимо, що підприємству потрібно покращувати операційну діяльність, тому що впродовж останнього року рентабельність продажу перебуває на низькому рівні.

Коефіцієнт рентабельності основної діяльності зазначає, яку кількість чистого прибутку отримує компанія з чистого доходу. Показник за останні три роки впав більше ніж в 7 разів, що є дуже погано.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу дає поняття про суму прибутку, яку отримують при застосуванні власного капіталу. Цей показник є дуже цікавим для власників компанії. Аналогічно попереднім показникам, цей також зменшується за досліджувані роки.

Період окупності власного капіталу виступає важливим показником для людей, які володіють компанією, тому що цей коефіцієнт необхідний для окупності вкладеного власного капіталу. Показник на досліджуваному підприємстві протягом трьох років зросло з 5 до 13, даний показник є надзвичайно не привабливим для потенційних інвесторів.

2.2. Аналіз фінансової діяльності підприємства

Проведення якісного фінансового аналізу дає змогу визначити ключові показники про розвиток підприємства в майбутньому. Такий аналіз потрібно проводити за такими напрямками:

- Проведення аналізу власного та залученого капіталу;
- Здійснення аналізу платоспроможності та ліквідності активів компанії;
- Оцінювання головних фінансових коефіцієнтів;

Надання оцінки загальної ефективності фінансової роботи підприємства.

При здійсненні аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства використовують наступні методи аналізу:

- 1) Метод коефіцієнтів.
- 2) Вертикальний аналіз.
- 3) Горизонтальний аналіз або аналіз тенденцій підприємства.

В літературі наводять велику кількість методик здійснення фінансового та господарського стану державного підприємства. Застосуємо стандартну методику аналізу, використовуючи елементи з різних методик.

Фінансовий аналіз проводиться на основі звітності підприємства, які публікуються Державною податковою службою України на сайті відкритих даних.

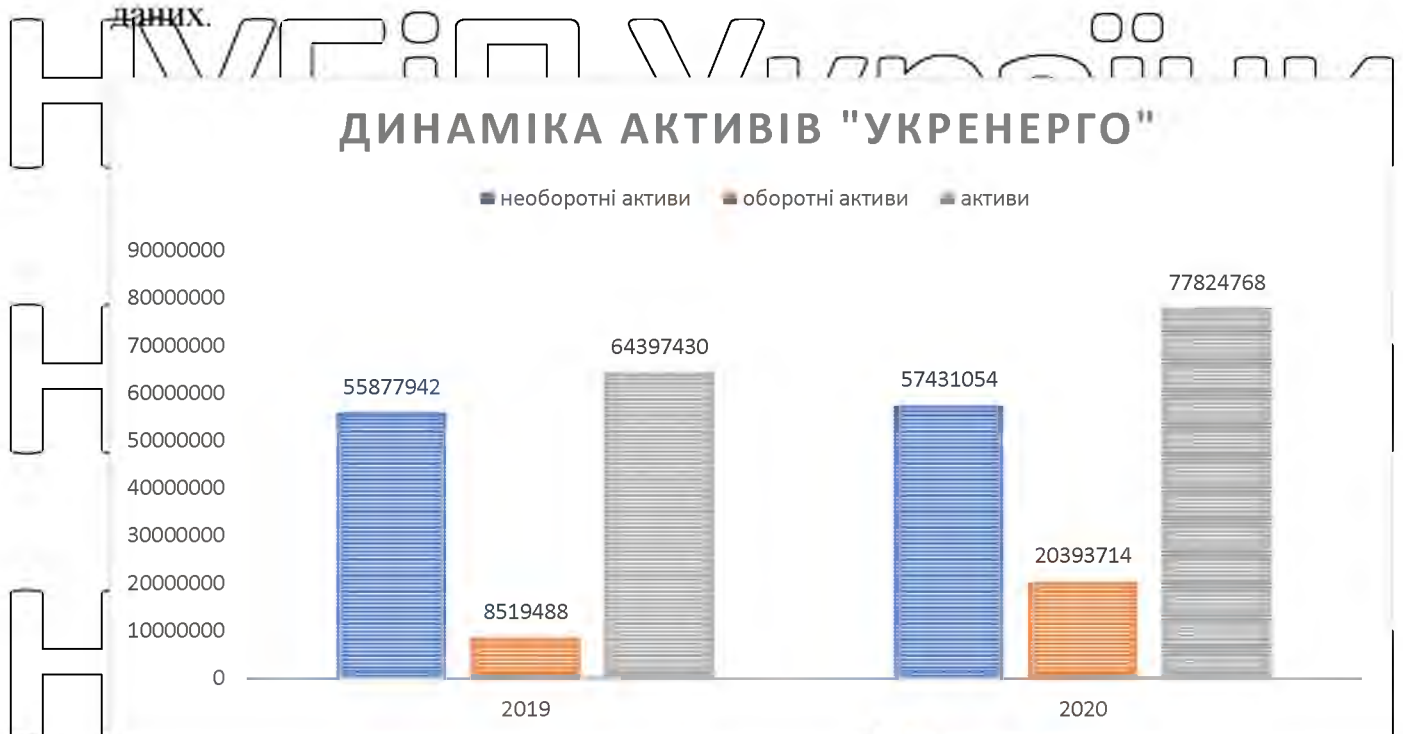

Рис. 2.1. Аналіз динаміки активів підприємства НЕК «Укренерго» за 2019-2020 роки в тисячах гривень.

Зробивши аналіз, ми можемо сказати, що в порівнянні з 2019 роком 2020 рік виявився для підприємства набагато кращим. Бачимо зростання всіх

показників, а найбільше виділяються оборотні активи. Цей факт вказує, що дохід підприємства від продажу товарів та послуг зростає швидше ніж активи, а це дає змогу зрозуміти, що в компанії відбулося підвищення ефективності управління обмеженим обсягом ресурсів.

Спостерігаємо збільшення господарського потенціалу компанії, що відображає збільшення суми активів на 20,85%. Іншими словами на підприємстві збільшується обсяг майна наявного у його розпорядженні.

Горизонтальний або трендовий аналіз дає можливість вивчити динаміку активів підприємства у цілому та окремі їх види в проміжку часу, дізнатись загальні тенденції до зміни або тренду.

Горизонтальний аналіз активів НЕК «Укренерго» за 2019-2020 роки, тис. грн.

Таблиця 2.6

Показник	2019	2020	Абс.приріст +-	Відн.приріст, %
Незавершені капітальні інвестиції	11218210	10717581	-500629	-4,46
Основні засоби	44309629	44424161	114532	0,26
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	55877942	57431054	1553112	2,78
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	3927933	10656411	6728478	171,3
Інші оборотні активи	473057	6280106	5807049	1227,56
ОБОРОТНІ АКТИВИ	8519488	20393714	11874226	139,38
АКТИВИ	64397430	77824768	13427338	20,85

За даними таблиці, можемо бачити, що всі показники зросли, окрім незавершених капітальних інвестицій. Основні засоби зросли на 114532 тисячі гривень, що в відсотковому вираженні становить 0,26%.

Оборотні активи та активи також збільшились на 11874226 та 13427338 тис.грн відповідно. Збільшення суми балансу зумовлюється зростанням як оборотних +139,38% так і необоротних активів +2,78%.

Господарська діяльність кожного суб'єкта в умовах сучасної економіки є предметом на який звертають увагу велика кількість учасників ринкових відносин, ті особи, які зацікавлені в результатах його функціонування.

Головним інструментом дослідження внутрішнього потенціалу підприємства є фінансовий аналіз. Метою його проведення є забезпечення виконання функцій логічного засобу оцінки й порівняння відомостей задля утворення нової інформації, яка ціниться більше, ніж первинна.

При проведенні фінансового аналізу застосовуються різні джерела інформації, основними серед яких виявляються стандартні форми квартальної, річної фінансової звітності, а саме:

- 1) Баланс підприємства (форма 1)
- 2) Звіт про фінансові результати (форма 2)
- 3) Звіт про рух грошових коштів (форма 3)
- 4) Звіт про власний капітал (форма 4).

Динаміка джерел фінансування

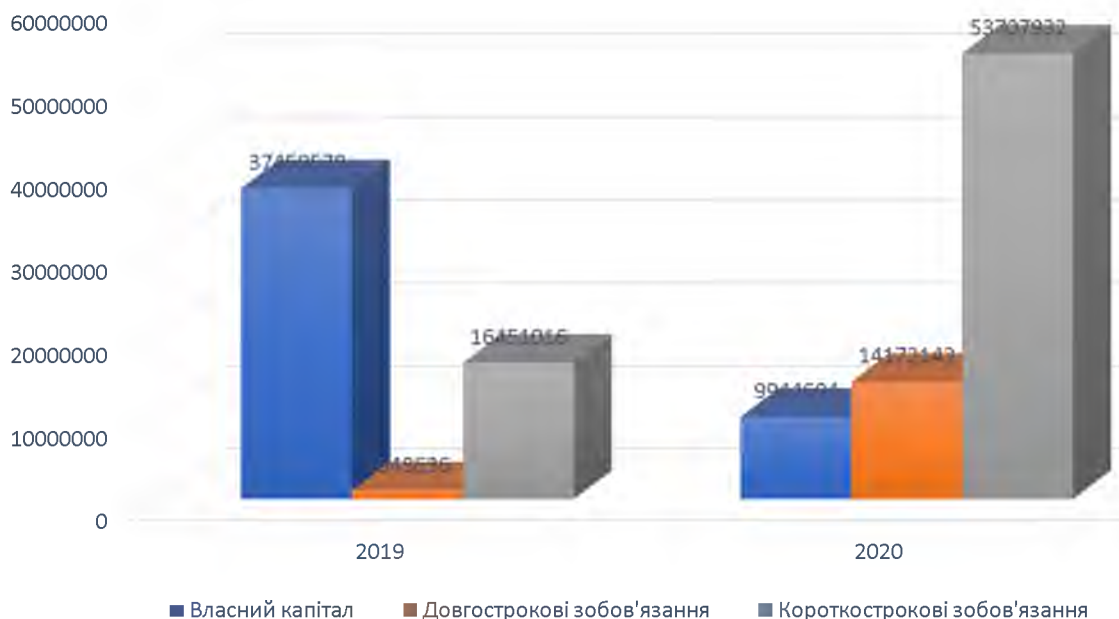

Рис. 2.2. Динаміка джерел фінансування НЕК «Укренерго» за 2019-2020 роки в тисячах гривень

Значення показника власного капіталу зменшилось більше ніж в три рази, що є поганим показником. Збільшення довгострокових(+35,14%) та короткострокових(+226,47%) зобов'язань підвищує суму джерел фінансування для залучення активів.

Підприємство, яке може розраховуватись за короткостроковими зобов'язаннями обіговими коштами, залишає решту коштів в своєму розпорядженні та має право використовувати їх як робочий капітал.

Фінансовий стан підприємства є нормальним, коли оборотні активи перевищують короткострокові зобов'язання та навпаки. Якість оборотних активів відображає коефіцієнт чистих оборотних активів. Він визначається як співвідношення чистого робочого капіталу до оборотних активів.

Горизонтальний аналіз пасивів НЕК «Укренерго» Таблиця 2.7

Показник	2019	2020	Абс. приріст, +-	Відн. приріст, %
Зареєстрований (пайовий капітал)	37160209	37160209	0	0
Капітал у дооцінках	25679863	25668547	-11316	-0,04
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	10460155	-17043413	-27503568	-262,94
Неоплачений капітал	35933854	35933854	0	0
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	37459578	9944694	-27514884	-73,45
Довгострокові кредити банків	4627263	12343711	7716448	166,76
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	10486836	14172142	3685306	35,14
Короткострокові кредити банків	7952427	3394664	-4557763	-57,31
товари, роботи, послуги	4732452	47313669	42581217	899,77
КОРОТКОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	16451016	53707932	37256916	226,47
БАЛАНС	64397430	77824768	13427338	20,85

Два показники залишилися сталими впродовж 2019 та 2020 року, а саме зареєстрований пайовий капітал в розмірі 37160290 тис. грн. та неоплачений капітал в сумі 35933854 тис. грн.

Власний капітал компанії впав на 73,45%, що в грошовому виразі становить 27514884 тис. грн. Значний показник втрати власного капіталу відображає зниження рівня благополуччя власників підприємства.

Неймовірного зростання майже на 900% зазнали товари, роботи та послуги компанії. В грошовому виразі стрибок відбувся з 4,7 млн до цілих 47 млн.

Зростання загальної суми зобов'язань дає змогу в повній мірі розрити наявний потенціал компанії, хоча з іншого боку це призводить до збільшення залежності від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів.

2.3. Оцінка ефективності управління фінансами НЕК «Укренерго»

В залежності наскільки правильно та ефективно на підприємстві відбувається управління фінансами та відносинами, які з'являються в результаті цього управління, залежить стан фінансового та економічного середовища підприємства. Необдумані фінансові рішення за собою можуть тягнути скорочення обсягів виробничої діяльності підприємства, або навіть до його повного занепаду. Рішення повинні бути виважені та чіткі, обґрунтовані всебічним аналізом зовнішніх та внутрішніх чинників, який в свою чергу визначить фінансово-господарську діяльність підприємства та надасть йому стабільне економічне підвищення, приверне увагу інвесторів.

Якщо брати в цілому, система управління фінансами підприємства має показувати сучасні думки на управління корпоративними фінансами, застосовувати результат фінансового оцінювання та здійснювати розробку й виконання стратегічних і операційних планів.

Наведена система потрібна для вирішення питань, які пов'язуються з формуванням, розподілом та використанням фінансів. Всі процеси кругообігу капіталу на підприємстві проходять через систему управління фінансами. Вона включає всі види господарської діяльності підприємства – операційну, фінансову та інвестиційну. Під час формування фінансів підприємство повинно прийняти рішення на рахунок складу та обсягу власних коштів, розвідувати джерела залучення позикового капіталу та знайти баланс між власним та залученим.

Поруч з процесами управління, підприємство має проводити оцінку обсягів, термінів, методів залучення ресурсів, робити діагностування ризиків, котрі можуть виникнути в майбутньому та переслідують підприємство на

НУБІП УКРАЇНИ

протязі всіх процесів формування капіталу. Процес керування фінансами надає змогу застосувати конкретні джерела фінансування в інвестиції, оцінити правильність вкладення коштів в обраний інвестиційний проект та також дає можливість використати фінанси які виявились незадіяними та створити портфель з цінними паперами для отримання додаткового прибутку разом з цим підтримуючи ліквідність підприємства на нормативних значеннях.

НУБІП УКРАЇНИ

Під час проведення управління операційною діяльністю підприємства, що приносить основну частку прибутку компанії, головними завданнями для вирішення стають тактичні завдання, оскільки керування товарними запасами підприємства, його дебіторською заборгованістю чи грошовими коштами вимагають вирішення багатьох питань в межах певного операційного циклу.

НУБІП УКРАЇНИ

Фінансова оцінка як виявилось на практиці є невід'ємною складовою в фінансовому управлінні, тому що рішення про залучення та застосування коштів приймається лише після проведення повного аналізу діяльності підприємства.

НУБІП УКРАЇНИ

Головною метою фінансового оцінення, як складового елемента фінансового управління зазначається об'єктивна оцінка фінансового стану, дати фінансових результатів, з визначенням ефективності функціонування підприємства для того, щоб скорегувати та прийняти правильні, а головне ефективні управлінські рішення, з врахуванням найменших чинників.

НУБІП УКРАЇНИ

Принципи на яких базується ефективність управління підприємства наводимо нижче, рис. 2.1

НУБІП УКРАЇНИ

Рис. 2.3. Принципи визначення ефективності управління на підприємстві

Якість проведення фінансової оцінки залежить від ресурсного забезпечення, а саме інформаційні, технічні, правові та нормативні фактори.

До інформаційного забезпечення відносяться законодавчі й нормативні акти, статистика фінансового напрямку, бухгалтерська звітність та інші дані.

Технічне забезпечення в себе включає найсучасніші комп'ютерні мережі, системи, програмне забезпечення. До правового та нормативного забезпечення включаються законодавчі та нормативні акти, сюди ж включається листи до НБУ та податкових адміністрацій.

Рис. 2.4. Динаміка фінансових результатів НЕК «Укренерго» за 2019-

2020 роки, в тисячах гривень.

Зробивши аналіз динаміки фінансових результатів компанії, ми можемо спостерігати збільшення чистого доходу від реалізації в 2020 році в два рази в порівнянні з 2019 роком. Цей фактор дає нам розуміння, що підприємство має високу конкурентоспроможність в динамічному середовищі.

Проте два інших показника, такі як чистий фінансовий результат та операційний прибуток летять вниз, сума чистого збитку підприємства в 2020 році дорівнює 2 749 847 тисяч гривень, а зниження операційного прибутку більше ніж в 15 разів свідчить про деградацію компанії й те що якісь поточної бізнес-моделі залишає бажати кращого, компанії потрібно переглянути свої наміри та рішення.

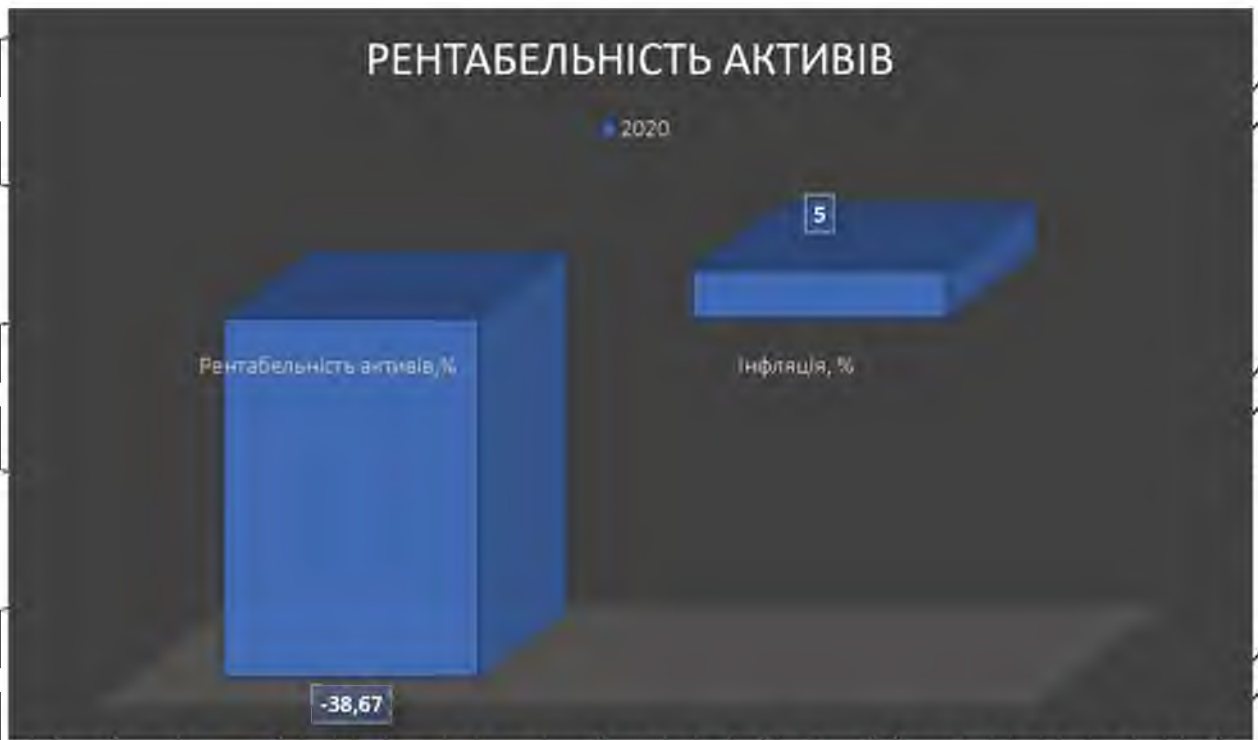

Рис. 2.4 Співставлення рентабельності активів НЕК «Укренерго» в порівнянні з інфляцією в Україні за 2020 рік, %

Провівши спостереження, бачимо, що рентабельність активів підприємства в 2020 році нижча за інфляцію, а саме їх рентабельність становить -38,67% до інфляції в 5%, це може нам говорити лише про одне, компанія отримала знецінення вартості активів, що знаходяться в її володінні.

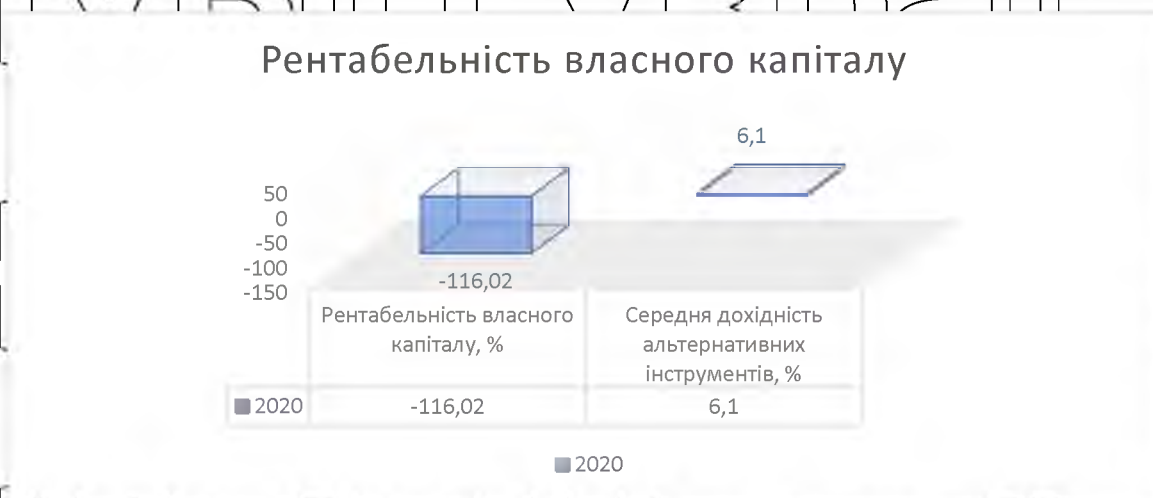

Рис. 2.5. Співставлення рентабельності власного капіталу НЕК «Укренерго» з дохідністю альтернативних інструментів за 2020 рік, %

Для того, щоб визначити привабливість компанії з погляду об'єкта інвестування потрібно співставляти рентабельність власного капіталу та рентабельність альтернативних пілок вкладення капіталу власниками. Задля спрощення розрахування прийнято використовувати дані НБУ по середній дохідності депозитів за 2020 рік. Виходячи з цього, перевищення дохідності за альтернативними інструментами рентабельності власного капіталу відображає, що компанія досить багато недоотримує прибутку, який міг би утворитись у випадку продажу частини компанії та направлення вивільнених коштів на фінансовий ринок.

Як висновок, можемо підсумувати: в 2020 році НЕК «Укренерго» отримало збитків на суму 27,5 мільярдів гривень, але в тому ж 2019 році підприємство нараховало на 1,86 мільярда чистого прибутку.

Серед головних факторів зниження доходів компанії відносимо:

1. Неправильно налаштована система управління фінансами, яка призвела до недоотримання більше мільярду гривень доходів.
2. Неправильно налаштовані тарифи та їх відслідковування завдало втрат за електроенергію 1,5 мільярда гривень та недоотримання 11 мільярдів гривень від виконання спецобов'язків.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Заходи щодо вдосконалення організації управління фінансами державних підприємств

Теоретичною та практичною важливістю відзначається фактор стабілізації фінансів державних підприємств в загальній системі державного фінансового управління. Розпочинаючи з ХХ століття дане питання підіймається в багатьох наукових працях та дослідженнях. Цю проблему не стали зводити тільки до рівня фінансової політики.

Вирішальну роль займає подолання диспропорцій, які трапляються в економічній системі завдяки проблемам у фінансовій діяльності державних підприємств та забезпеченню сприятливого середовища для зростання економіки держави.

Провідні фахівці Євросоюзу активно працюють та запроваджують різні концепції, щодо стійкості державних фінансів, які в своєму тлумаченні передбачають можливість уряду забезпечити можливість профінансувати поточні борги та очікувані видатки держави. З слів дослідників, саме стійкість утворює довгостроковий характер та приводить до спроможності держави фінансувати свої витрати. Відбувається це так, тому що при умовах постійного розширеного виробництва та позитивної тенденції розвитку завжди збільшуються видатки, виходячи з цього забезпечення стійкості державних фінансів стає постійним та безперервним процесом, а при нестачі фінансів з'являється складна проблема державного управління, яка вимагає найшвидшого вирішення.

Фінанси, які надходять від державних підприємств для країни мають вирішальне значення, це прямо впливає на стабільність економіки. Оскільки значна кількість інституцій перетинаються з державним сектором через:

- Відносини власності;

- Державне керування та нагляд, який охоплює численні комерційні структури;

- Втручання держави в працю інституцій з різними формами власності під час довгострокових криз та волатильності.

Тому, для підтримання стійкості державних фінансів залучається велика кількість органів керування на різних рівнях, наприклад: наднаціональних підприємств; представників громадянськості; міжнародні

організації та їх досвід. Зрозуміти весь рівень та масштабність завдань, які стоять перед всіма особами, котрі входять в ці процеси, досить важко.

Потрібно зазначити, що існуючий зв'язок між поведінкою учасників відносно підтримання стійкості державних фінансів дуже сильно значимий.

Якщо не буде поставлених цілей та задач задля досягнення результату в будь-якій ланці механізму, це може створити відчутні зовнішні та внутрішні проблеми, які в свою чергу погіршують фінансову систему.

Важливою складовою в державному секторі економіки виступає фінансове регулювання в господарюванні державних підприємств. Саме тому

потрібно аналізувати підходи, механізми та заходи, які використовуються в фінансовому регулюванні та покращувати їх результативність враховуючи досвід європейських країн.

Керування всіма процесами щодо стабілізації фінансів державних підприємств повинні та відбуваються згідно з принципами публічного управління, які зазначені в документах ОЕСР, Європейської комісії та других інституціях європейського союзу.

Принципи корпоративного управління державними підприємствами, які встановлені ОЕСР, такі:

- 1) Прозорість;
- 2) Розмежування управлінських рішень від політичного впливу;
- 3) Чітко зазначені цілі функціонування.

Прозорість включає до свого складу досвідчених та незалежних директорів, навчені та професійні керівники, які назначаються в підсумок проведення відбору кандидатів.

Відсторонення управлінських рішень державних підприємств від політичного впливу вимагає узгодження дієвої системи керування з послідовним переданням головних управлінських функцій до утворених рад директорів.

Чітко визначені напрямки та цілі для керуючої верхівки та підприємства в цілому поєднуються з плановим та постійним оцінюванням рівня реалізації зазначених цілей. Такий взаємозв'язок виступає еталоном управління державними підприємства та дає високий фінансовий і операційний результат.

Коли в доступі наявна замала кількість даних про діяльність державних підприємств, то дуже важко дати правильну оцінку їхній роботі, а звідси випливає неможливість вимагати ефективного розподілу капіталу та досягнення зазначених завдань.

Коли підприємства надають інформацію у відкритий доступ про свою діяльність це показує їх відповідальність та понижує загальний рівень корупції. Провідні фахівці агенції SIGMA виділили наступні групи принципів управління державними підприємствами:

- 1) Надійність та передбачуваність, це забезпечує юридичну впевненість;
- 2) Відкритість підприємства та його прозорість;
- 3) Відповідальність та надання звітностей;
- 4) Ефективне функціонування та результативність.

Фінанси державних підприємств будуть надійними, тоді, коли є чітко визначені законні джерела для фінансування діяльності цих підприємств, та введені чіткі правила використання цих коштів.

Відкритість підприємства та прозорість його заходів, що спрямовується на керування фінансами державних підприємств на своїй меті мають дві головні цілі. З одного боку, при дотриманні цього принципу підвищується захищеність суспільних інтересів, тому що при відкритості підприємства ймовірність того, що управлінці будуть робити щось неадекватно та протизаконно сильно зменшується. З іншого боку, цей принцип відкритості та прозорості керування фінансами державних підприємств має основну роль в захисті індивідуальних прав, тому, що саме він виконує адміністративний розгляд звернень, які надходять від зацікавлених осіб та розв'язує інші суперечки, котрі виникають в ході господарювання підприємства.

Якщо брати в загальному, то відповідальність – це пояснення та висвітлення своїх дій державними підприємствами до їх контролюючого державного органу влади. Цей принцип також потребує, щоб фінансова діяльність державного підприємства звітувалась не тільки контролюючому органу, а також громадськості. Підзвітність виступає інструментом досягнення максимальної ефективності, результату та прогнозування дій державних підприємств.

Коли громадяни мають відкритий доступ для оцінення показників результативності діяльності державних підприємств це є фактором запобігання можливому втручання політики в їх господарську діяльність.

Частіше за все, акції багатьох державних підприємств не знаходяться в обігу на фондових біржах, але такі компанії повинні надавати всю фінансову звітність, нарівні з іншими відкритими підприємствами, що знаходяться на біржах.

Фактори ефективності функціонування підприємства та його фінансової стійкості напряму пов'язані з правильністю та результативністю налаштованого державного регулювання діяльності підприємств. Термін ефективності управління є ключовим для розуміння значення державного управління.

Головні цілі по забезпеченню фінансової стабільності підприємства включають ідентифікацію системних внутрішніх та зовнішніх небезпек фінансовій системі, проведення оцінювання системи на спроможність боротися з різними проблемами, вчасне планування та реалізація мір безпеки пов'язаних з ризиками та їх усуненням. Останньою метою цих заходів виявилась мінімізація ймовірності виникнення криз і втрат які можуть супроводжуватись цією кризою.

Країни Європейського союзу для себе виділили наступні напрями за якими відбувається регулювання діяльності та управління державними підприємствами:

- Встановлення оптимального розміру сектора державних підприємств;
- Подальше вдосконалення їх організаційних та правових форм;
- Правильно налаштований менеджмент в сфері управління державними підприємствами;
- Використання державної бюджетної підтримки в вигляді основного інструмента збільшення ефективності функціонування цих підприємств.

В країнах ЄС оптимальний розмір сектору державних підприємств визначається на потребах суспільства, все що корисно суспільству – потрібно і країні, відповідно так і утворюються ці суб'єкти господарювання. В цих країнах підприємства, котрі представляють суспільно корисну сферу – автоматично включаються до складу державного сектору. Так, цю функцію можуть виконувати і приватні підприємства, якщо їм нададуть пільги з боку держави та при умові існування спеціальних механізмів нагляду за діяльністю таких підприємств. Проте, керівники країн Європейського союзу притримуються думки, що ці завдання, які загальнокорисні для суспільства краще реалізовувати державними підприємства, аніж приватними, в будь-якому випадку.

Підкріплюються ці слова тим, що держава – це найбільший власник та розпорядник суспільних коштів і саме вона може взяти на себе всі ризики інвестування в крупні проекти, для прикладу, це може бути зведення нових об'єктів інфраструктури та запровадження нових технологій, котрі не завжди можуть виявитись прибутковими, в яких приватні підприємства не брали б участі ніколи.

Відповідно до рекомендацій, державні підприємства мусять зазначити свої некомерційні функції, які воно виконує та чітко розміщати інформацію в своїх статутах. Поміж тим, вказані підприємства повинні розподіляти комерційні та некомерційні операції в бухгалтерських звітностях для підтримання рівня прозорості та спрощення проведення фінансового аналізу. Державні підприємства мають оцінювати кількість своїх некомерційних функцій та всіх витрат зв'язаних з ними, а також інший вплив на фінансову ефективність.

Особливої важливості набуває необхідність введення чіткої та прозорої моделі фінансування некомерційних операцій для того, щоб уникнути перехресного субсидування. Розподіл комерційних та некомерційних цілей, підвищення прозорості діяльності підприємства та завдяки цим факторам збільшення рентабельності гарантують оптимізування структури капіталу державних підприємств, а це в свою чергу розширює можливості компанії для залучення додаткових фінансів на ринку капіталу.

Не можна забувати про необхідність чіткого розмежування функцій держави як власника та іншими її функціями, які мають вплив на функціонування державних підприємств. Дуже часто держава виступає виконавцем двох ролей: перша – це регулятор ринку, друга – власник державних підприємств, що здійснюють комерційну діяльність. Тому, повне розмежування відповідальності за власність та управління ринком виявляється головним чинником утворення рівних умов функціонування для

підприємств держави та приватного сектору, разом з цим уникаємо порушення правильної конкуренції.

Другий важливий аспект є застосування державних підприємств в якості інструмента промислової політики. Такий аспект може спровокувати конфлікт інтересів між функцією виконання промислової політики та функцією країни як власника, а іноді відповідальність за виконання цих функцій відповідає одне галузеве міністерство.

Розділення промислової політики з політикою власності підвищує роль держави як власника та допомагає збільшити рівень прозорості, коли потрібно дізнатись цілі державних підприємств та провести повну оцінку результатів їхньої діяльності. Один з багатьох факторів, який має вплив на ефективність функціонування державних підприємств – це їх організаційно-правова форма. З досвіду країн Європейського союзу можна виділити три типи державних підприємств в залежності від рівня юридичної самостійності й автономності:

- 1) Державні підприємства, які не мають статусу юридичної особи;
- 2) Державні установи, які мають статус юридичної особи;
- 3) Типі господарські товариства, які підпорядковуються державі.

Для підприємств, котрі не мають статусу юридичної особи не властива господарська самостійність, тому їх господарська діяльність регулюється органами державної влади. Як приклад таких підприємств – це можуть бути урядові торгові фонди. Вони засновуються міністерствами для проведення комерційної діяльності в підзвітних сферах, майно отримують від держави та фінансуються відповідним контролюючим органом.

Одним і єдиним власником державних підприємств з статусом юридичної особи виступає держава. Такі суб'єкти господарювання мають набагато більше господарської самостійності, ніж зазначені вище. Діяльність таких підприємств регулюється загальними та спеціальними

правовими нормами. До прикладу, Франція таким підприємствам дала назву «публічні установи», працювати вони можуть в сфері залізничного сполучення, електроенергетика, газопостачання та інші. Статутний капітал таких підприємств утворюється повністю за рахунок держави, але майно, яким вони володіють, формально не належить державі, проте в разі ліквідації підприємстві воно повертається у власність держави.

Держава чи структура, котра підзвітна державі є головним акціонером (в більшості випадків одним єдиним) таких товариств. Діяльність зазначених суб'єктів господарювання упорядковане загальними нормами права, але бувають виключення, коли щодо них застосовуються спеціальні норми права.

3.2. Оптимізація джерел формування фінансів

Теперішні реалії світу не дають можливості ні одному підприємству світу спочатку залучити кошти, а вже далі робити їх перетворення на фінанси для власного використання. Гроші для підприємств не видаються просто так. Кожна гривня, яка припадає під залучення підприємством повинна під собою мати товар або зобов'язання, наприклад, в вигляді цінних паперів. Під час залучення коштів, підприємство повинно мати чітко визначений напрямок спрямування коштів та нести відповідальність за кожен одиницю залучених ресурсів. Залучені кошти підприємство не може довго тримати на розрахункових рахунках, йому найвигідніше одразу ж ці кошти вкладати в обіг для отримання більшої частки доходу та прибутку, що буде надходити в майбутньому.

Фінансову основу підприємства займає власний капітал, але правильна та ефективна фінансова діяльність підприємства не може бути без залучених позикових коштів. Такі кошти надають можливість значно розширити обсяги фінансової діяльності підприємства, вони забезпечують правильний та найбільш ефективний розподіл і використання власного капіталу, пришвидшують утворення різних цільових фінансових фондів та збільшують ринкову вартість підприємства в цілому. Комбінування джерел

Фінансування підприємства забезпечує найбільшу ефективність та результативність діяльності підприємства.

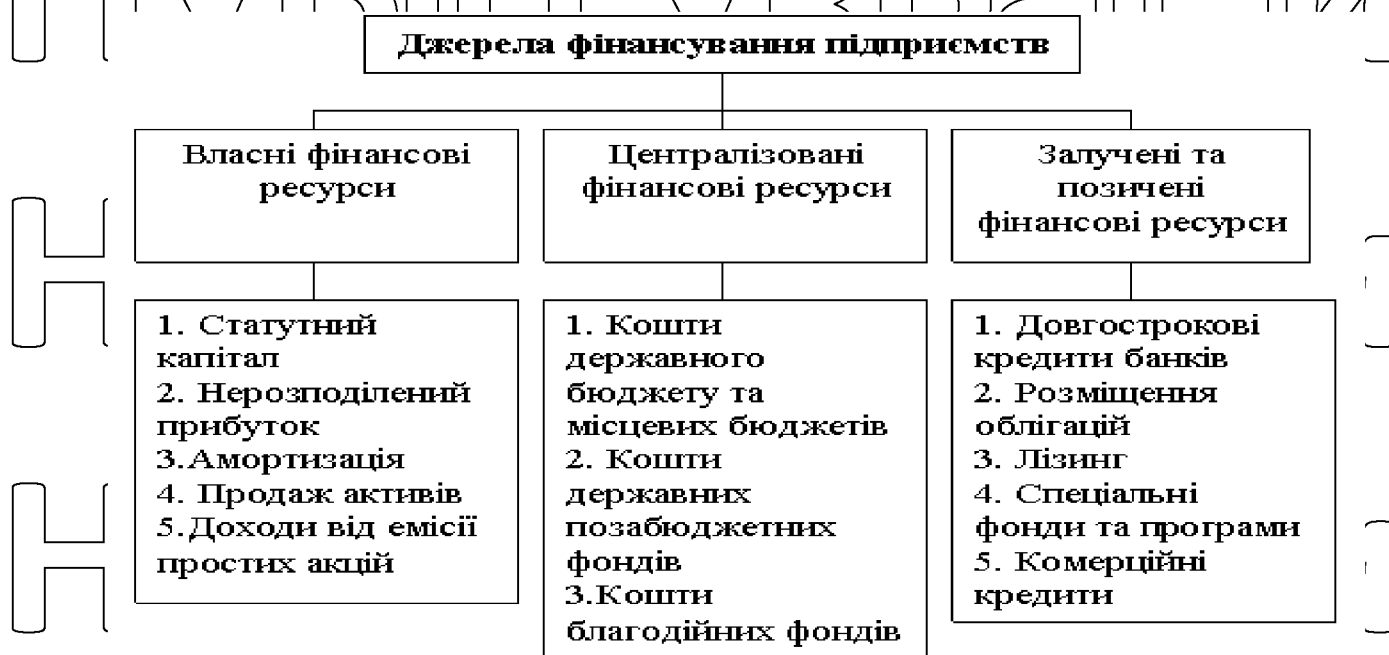

Рис. 3.1. Групування джерел фінансування підприємств

Особливого значення набуває вибір максимально оптимальної структури джерел фінансування підприємств. Ці джерела фінансування підприємства мають залежність від ряду факторів. Одними з таких, можемо відзначити:

- ✓ Обраний вид оподаткування доходів підприємства;
- ✓ Набраний темп зростання реалізації виробленої продукції та їх стабільність;
- ✓ Структура активів підприємства;
- ✓ Стан ринку капіталу;
- ✓ Відсоткова політика встановлена комерційними банками;
- ✓ Рівень вміння управляти фінансами підприємства.

Самим правильним для підприємства буде комплексний підхід щодо вибору джерел фінансування. Потрібно не забувати, що фінансування підприємства за рахунок власного капіталу не веде до виникнення зобов'язань, а якщо фінансування відбувається за рахунок запозичених коштів то виникають фінансові зобов'язання підприємства. За користування зовнішніми фінансовими ресурсами потрібно сплачувати відсоток. Тому

вибір цих ресурсів повинен вноситись на особливий розгляд до менеджерів та управлінців підприємства.

№ з/п	Джерела	Склад джерел
1.	Внутрішні джерела	1. Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства. 2. Амортизаційні відрахування від основних засобів і нематеріальних активів. 3. Інші внутрішні джерела формування власних фінансових ресурсів
2.	Зовнішні джерела	1. Залучення додаткового пайового або акціонерного капіталу. 2. Одержання підприємством безплатної фінансової допомоги. 3. Інші джерела формування власних фінансових ресурсів

Рис. 3.2 Джерела утворення фінансів підприємства

До складу внутрішніх джерел формування фінансів входять три складових. Головне місце посідає прибуток, котрий залишається в вільному розпорядженні підприємства, саме він утворює значну частку власних фінансових ресурсів, здійснює приріст власного капіталу, а разом з цим і підвищує ринкову вартість підприємства. Другорядну роль посідають амортизаційні відрахування, частіше на тих підприємствах, де висока вартість власних основних засобів та нематеріальних активів. Однак, кількість власного капіталу підприємства вони не підвищують, а виявляється лише засобом його реінвестування. Всі інші джерела формування фінансів підприємства не мають значної ролі та впливу при формуванні власних фінансових ресурсів підприємства.

В фінансовій літературі часто зустрічаються дві основні концепції пояснення суті та класифікації внутрішніх джерел фінансування. Перший підхід орієнтується на фінансові результати, інший – на рух грошових потоків. Це викликано тим, що доходи та витрати підприємства, які зазначаються в фінансових звітах не завжди співпадають з грошовими видатками в межах операційної та інвестиційної діяльності підприємства за певний період. Невизначеним є питання внесення до внутрішніх джерел

фінансування коштів, котрі надходять від інвестиційної діяльності, а саме відсотки, дивіденди, виручка від реалізації необоротних активів та інші. Ті фахівці, які відносять зазначені джерела надходжень до зовнішніх своєю думку обгрунтовують так, що дезінвестиції та фінансовий дохід підприємства не є результатами операційної діяльності, а тому, їх не потрібно розглядати як внутрішні джерела фінансування.

Статутний фонд на будь-якому підприємстві виступає головним джерелом формування його активів. Фонди виробництва для підприємств – це матеріально-технічна основа виробництва. В умовах стабільного ринку, їх формування, функціонування та відтворення відбувається за допомогою безпосередньої участі фінансів. Ці фонди допомагають створювати та експлуатувати грошові фонди з цільовим призначенням. Вони здійснюють опосередкування придбання, використання основних засобів праці та їх відновлення.

До розділу власних коштів підприємства відносять стійкі пасиви. Під таким поняттям розуміють перманентну заборгованість компанії перед своїми працівниками, бюджетом країни та позабюджетними фондами, зумовлюється це періодичністю виплати цих зобов'язань та частим резервуванням коштів на їх покриття.

Основне та головне джерело фінансування підприємств – прибуток. Саме прибуток надає можливість для підприємства провести аналіз своєї діяльності та розподілити і спрямувати частини в потрібне русло.

Позикові ресурси утворюються з короткострокових та довгострокових кредитів наданих банком, других довгострокових зобов'язань. На всі ці зобов'язання нараховуються відсотки, які підприємству потрібно вчасно сплачувати.

При використанні позикового капіталу в зв'язці з власним підприємство збільшує свій фінансовий потенціал. Для нього спрощується розвиток та розширюються можливості збільшення рентабельності власного капіталу. Але, якщо підприємство забагато залучить позикового капіталу – це

приведе до втрати фінансової стабільності і зменшення коефіцієнта автономії. Якщо підприємство правильно залучає позиковий капітал, то це збільшує його вартість на ринку, за умови, що підприємств є прибутковим та таким залишається навіть після залучення коштів.

Опираючись на процес формування фінансів підприємства, обов'язково потрібно правильно та збалансовано визначити структуру їх джерел утворення. Методи за якими відбувається оптимізація в кожного дослідника різні. Нижче наведено основні категорії оптимізації:

- Перший визначається за критерієм максимізації рівня прогнозування фінансової рентабельності власного капіталу. Метод базується на різних варіаціях визначення рівня фінансової рентабельності з різними структурами наявних ресурсів. При збільшенні частки капіталу, яка залучається підприємством піднімається і рентабельність власного. Відображення відбувається через показник фінансового левориджу .

- Другий метод базується за критерієм мінімізації вартості. Метод передбачає попередню оцінку власного та залученого капіталу з різними умовами їх формування, обслуговування та визначаються різні варіанти розрахунку середньозваженої ціни капіталу.

- Останній за мінімізацією рівня фінансових ризиків. Критерій зв'язаний з процесом диференційованого вибору джерела фінансування окремих частин активів підприємства.

На етапі обрання оптимальної стратегії фінансування підприємство має чітко визначити кількість грошових коштів з вчасно обраними джерелами, повною деталізацією по термінам надходження та повернення цих коштів.

При оцінюванні вартості джерел фінансування існують недоліки, які підприємству не дають змоги обрати найкраще для нього рішення. Основні з недоліків це:

- Досить часто, підприємство не враховує додаткові витрати, які утворюються при користуванні позиковими коштами. А досить частим є досягнення такими витратами колапсальних значень.

- Не враховується час. Саме час впливає при довгостроковому фінансуванні. Впливає він на суму вартості залучених коштів та суму вартості платежів, що виникають за користування коштами.

- Оптимізація може бути не завжди правильною.

- Економічне та математичне моделювання може не врахувати важливі обмеження, які пов'язані з підтриманням та забезпеченням платоспроможності й фінансової стійкості підприємства.

Вище вказані недоліки мають впливовість не тільки при довгостроковому фінансуванні, а й при короткостроковому. Під час вибору

варіанта фінансового забезпечення на тривалий термін, рівень значення впливу на економічну вірність варіанту обрання фінансування ще більше зростає.

Найпотрібнішою задачею підприємства виступає оптимізація структури капіталу. Вона задовольняється під час процесу управління фінансами підприємства. Це має вигляд певного співвідношення позикових та залучених коштів на підприємство з максимально ефективним коефіцієнтом фінансової рентабельності та стійкості.

Процес щодо оптимізації структури фінансів підприємства проходить за наступним планом:

- ✓ Проведення фінансового аналізу підприємства.
- ✓ Визначення загальної потреби підприємства в фінансових ресурсах.
- ✓ Повна оптимізація структури фінансів підприємства згідно з критерієм максимізації рівня прогнозування фінансової рентабельності.
- ✓ Проведення оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків.
- ✓ Оптимізування загальної структури фінансових ресурсів згідно критерія мінімізації вартості капіталу.
- ✓ Виведення показника цільової структури капіталу.

Під час управління фінансами підприємства менеджер має зробити аналіз структури, темп оборотності, наскільки підприємство забезпечене оборотним та чистим оборотним капіталом, ліквідність активів. Такий аналіз надає можливість зрозуміти потребу підприємства в оборотному капіталі.

Провівши аналіз та отримавши дані, менеджер може порівняти свої показники з другими підприємствами, які працюють в його сфері та для себе зробити висновки про введення нових ефективних дій та рішень.

Від правильного рішення менеджера компанії залежить ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства. Це прямо впливає на

швидкість оборотності фінансів та фінансові результати, які має підприємство. Основними завданнями фінансового менеджменту є наступні:

- ✓ Пошук нових джерел фінансування для покращення виробництва.

- ✓ Виділення найефективніших напрямів куди потрібно інвестувати фінанси.

- ✓ Добре прораховані та оцінені дії з цінними паперами.

- ✓ Підтримка оптимальних стосунків з фінансовою та кредитною системою і всіма суб'єктами господарювання.

Керування фінансами підприємства полягає в виконанні організації роботи фінансових служб, котра матиме можливість залучити для компанії додаткові фінанси за вигідною пропозицією, інвестувати з гарним ефектом та проводити прибуткові операції на фінансовому ринку.

Розподіл виручки, котру отримує підприємство від реалізації виготовленої продукції на відбудування оборотних коштів, створення амортизаційного фонду або доходу, саме такі завдання виконує правильний та ефективний розподіл. Кожне підприємство в міру своїх можливостей намагається повністю забезпечити ліквідність своїх оборотних активів, аби

вони змогли в зазначені терміни сплачувати короткострокові кредиторські заборгованості. Фінансові менеджери не випускають ці значення від епостереження.

Щоб збільшити ринкову вартість підприємства потрібно повністю визначити та оптимізувати структуру його фінансів. Світові дослідження показали, що методи оптимізації виконуються лише тоді, коли країна має розвинутий ринок цінних паперів з відкритою статистикою.

Для підвищення ефективності формування й оптимізації складу всіх джерел фінансового забезпечення поруч з механізмами фінансування нововведень підприємства потрібно виконувати за етапами:

- Встановлення потрібних обсягів фінансів, які необхідні для здійснення інноваційного розвитку.

- Виведення критеріїв по ефективності застосування джерел та механізмів фінансування інновацій.

- Проведення аналізу й оцінки всіх наявних джерел та механізмів за стандартизованими критеріями.

- Встановлення міри оптимальної структури всіх джерел по фінансуванню інновацій.

Аби більш глибоко провести аналіз структури фінансового забезпечення інноваційного розвитку компанії ми маємо використати підхід,

що базується на застосуванні графіків та аналітичних побудов. Цей підхід

відрізняється своєю правильністю, простотою проведення та наочністю, зберігаючи досить високий рівень точності.

3.3. Основні напрями підвищення ефективності управління фінансами підприємства

Перед тим, як ми перейдемо до опису напрямів підвищення ефективності управління фінансами підприємства, потрібно позначити характеристику чинників, які впливають на економічну ефективність господарської діяльності підприємства.

Рис. 3.1. Фактори впливу на ефективність управління фінансами підприємства

При описі факторів впливу їх потрібно поділити на внутрішні та зовнішні. Внутрішні фактори мають залежність від ефективності роботи управлінського персоналу та загального колективу підприємства. Ці фактори відображають результати діяльності підприємства, в свою чергу зовнішні фактори в кількісному виразі показують рівень застосування виробничих та фінансових ресурсів.

Окрім цього, від обраної організаційно-правової форми володіння залежить інвестиційна привабливість суб'єкта господарювання, його масштаби та обсяги вироблення продукції, сюди ж включається рівень контролю за коефіцієнтом ефективності управлінських рішень. Від рівня кваліфікації управлінського персоналу та найнятих трудових ресурсів прямо пропорційно залежить рівень продуктивності праці, ефективність організації

процесів з подальшим можливим розширенням та отриманням додаткового прибутку.

Потрібно зазначити, що суттєвим фактором впливу є доступність сировинної бази та взагалі її наявність. Саме нестача сировини спричиняє зупинку виробничого процесу. Важливу роль в ефективності господарювання державних підприємств посідає рівень забезпеченості компанії основними засобами, наявністю в ній оборотних коштів щоб провести поточний та капітальний ремонт обладнання, модернізувати засоби виробництва, закупити нове найсучасніше обладнання.

Випуск готової продукції має підтверджуватись попитом ринку, відповідно, товар має знайти свого платоспроможного споживача, який має гаманець з достатньою кількістю фінансів, щоб її купити. Коли підприємство має кредитні ресурси та може знайти потенційних інвесторів це дає йому змогу до розширення обсягів виробництва товару, провести навчання персоналу та збільшити рівень технологій.

Значну роль займає державна підтримка підприємств, тому що вона спростовує податкове навантаження та допомагає розраховуватись з бюджетами різних рівнів. Підсумовуючи, головними чинниками збільшення ефективності виробництва компанії виявляються його рівень технічного забезпечення, якість управління та постійне покращення навичок персоналу, організація виробництва та праці, максимальна оптимізація обсягів та структури виробництва.

Напрями підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства

Напрямок підвищення економічної ефективності	Характеристика
Ресурсний	Використання оборотних засобів Використання основних засобів Ефективність використання трудових ресурсів
Організаційний	Організаційно-правова структура управління Організація виробничо-господарської діяльності на підприємстві
Технологічний	Упровадження сучасних досягнень у сфері техніки і технології Удосконалення наявної техніки і технології

Рис. 3.2. Напрями підвищення економічної ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств

Проводячи аналіз маюнку, робимо висновок, що один з головних напрямків збільшення ефективності господарської діяльності є ресурсний напрямок. Він ґрунтується на необхідності застосування повного аналізу використання наявних засобів та трудових ресурсів.

Другий за номером є організаційний напрям, в ньому повинен проводитись пошук нових можливостей підвищення рівня системи управління та процесів пов'язаних з господарською діяльністю державного підприємства.

Останнім напрямком виявився технологічний, він потрібен для запровадження в виробничі процеси сучасні досягнення в області технологій та модернізації наявної технічної бази. Цей напрямок дає можливість за допомогою нього підвищити ефективність управлінських процесів, які стосуються компанії. Так як, організація процесу виробництва виступає важливою складовою ефективності функціонування підприємства, вона може бути одним з резервів для підвищення ефективності.

Кожен аспект ефективності функціонування підприємства потрібно аналізувати, починаючи найменшим працівником і закінчуючи рівнем підприємства загалом. Не слід забувати про можливість підприємства застосовувати масове та великосерійне виробництва, адже саме такі виробництва в практиці є найбільш ефективними. В Україні більшість підприємств вважаються технологічно відсталими і цю проблему потрібно вирішувати та покращувати їх рівень забезпечення технологіями та обладнанням з провідними фахівцями.

Проблема щодо технологічного відставання в себе включає два елементи: матеріальний та нематеріальний. Матеріальний передбачає вчасне оновлення та покращення технічної бази, нематеріальний – організаційно-правові проблеми. Отже, для того, щоб здолати технологічне відставання, підприємство повинно переходити на нові технології та йти з ними в ногу, а також впроваджувати систему відносин під назвою корпоративна культура. З

всесвітнього досвіду компаній можливо побачити, що вона потрібна та її потрібно запозичувати.

Якщо підприємство буде використовувати зазначені напрямки підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності то це забезпечить йому потрібні темпи зростання. Також важливо використовувати комплексно засоби та предмети праці, шукаючи нові шляхи раціонального застосування, тому, що використання ресурсів дуже тісно пов'язане з економічною ефективністю виробництва. Якщо ж не дотримуватись цих нормативів, то не потрібно очікувати результативності від підприємства.

Визначальну роль у формуванні фінансів підприємств посідає правильність визначення структури їх джерел утворення. В теорії фінансів, можемо прослідкувати, що при збільшенні кількості власних коштів в компанії відповідно збільшується його результат фінансової діяльності. Все точно так відбувається і в іншу сторону, якщо на підприємстві дуже велика частка залучених коштів, то це погано впливає на нього та ускладнює фінансову діяльність, адже за залучені кошти постійно потрібно платити відсоток за користування ними, виплачувати дивіденди за акціями та в цілому збільшуються фінансові ризики.

З досвіду успішних підприємств відомо, що при утворенні фінансових ресурсів до користування підприємством входять не тільки власні джерела коштів. Більшу частину можуть посідати залучені фінансові ресурси. До їх складу можна віднести кредити та кредиторську заборгованість. Для підприємств, які відносяться до класу «великих» залучення кредитних коштів це не вимушений крок, а пряма об'єктивна необхідність, щоб забезпечити ефективну фінансово-господарську діяльність.

Провідні фахівці світу фінансів пропонують наступну матрицю прийняття рішень, щоб правильно та найефективніше керувати платоспроможністю підприємства та його коштами. Основу матриці утворюють різні гілки адаптивного регулювання, головні з яких є:

НУБІП УКРАЇНИ

- Потрібно правильно та точно оцінювати ризик певних видів активів підприємства, рівень їх прибутковості та можливість активу перейти в форму засобу платежу.

- Проводити аналіз впливовості структури активів та пасивів підприємства під час їх змін.

НУБІП УКРАЇНИ

- Вчасно передбачати зміни в співвідношенні своїх, залучених та використаних коштів.

- Підтримка та пошук нових джерел збуту виготовленої продукції підприємства.

НУБІП УКРАЇНИ

- Проведення великої кількості досліджень та аналізів з подальшим вдосконаленням всіх процесів підприємства.

На підприємствах існує важливий зворотній адаптивний зв'язок. Він потрібен для проведення регулювання платоспроможності підприємства.

НУБІП УКРАЇНИ

Пов'язаний адаптивний зв'язок з тим, що підприємство повинно в своєму арсеналі мати можливість не тільки реагування на запитання, котрі виникають в ході проведення аналізу показників ліквідності, а разом з тим воно повинно здійснювати стратегічне планування, проводити корекції в управлінні платоспроможністю компанії на основі вивчених базових

НУБІП УКРАЇНИ

чинників.

У підприємстві не може здійснюватися правильне управління своєю платоспроможністю, якщо не має відповідного планування та прогнозування фінансової та виробничої діяльності. Саме тому, планування визначають як

НУБІП УКРАЇНИ

дуже трудомісткий та складний процес, який обумовлюється великою кількістю різних факторів, критеріїв та механізмів з допомогою яких досягається зазначений результат. Планування повинно відбуватися шляхом знаходження компромісних рішень при наявності доволі гнучкого об'єднання протилежних вимог прибутковості, ліквідності та ризиковості.

НУБІП УКРАЇНИ

Планування виступає невід'ємною частиною одного основного процесу з управління платоспроможністю всього підприємства.

Функцією з певними критеріями виступає ефективність планування впритул з прогнозуванням виробничої діяльності підприємства. Отже, коли підприємство виконує планування своєї діяльності, воно повинно узгодити показники, які виражають ліквідність та прибутковість по окремим групам фінансових операцій.

Первинні критерії економічної ефективності планування господарської діяльності підприємства включають в себе платоспроможність та ліквідність компанії, а вторинні – це вже прибутковість фінансових операцій та підприємства в цілому.

Основна кількість активних операцій державних підприємств України реалізовується через утворення загальної структури портфелів їх фінансово-господарських розміщень та вкладень. До зниження ліквідності підприємства призводить завелика частка дебіторської чи кредиторської заборгованості в складі його активів.

Для того, аби максимально мінімізувати ризики втрати, необхідно виконувати поглиблений аналіз формування портфеля вкладень та залучень коштів на рахунок ліквідності, прибутковості операцій та їх диверсифікованості. Щоб це відбувалось потрібно дотримуватись таких

пунктів:

- під час розгляду питань з утворення портфеля фінансових вкладень та залучень не можна забувати про взаємозв'язок завдань і цілей менеджменту компанії, створити умови для підтримання поточної ліквідності та платоспроможності;
- повністю проаналізувати структуру залучених коштів;
- для формування ліквідного портфеля підприємства, слід не забувати про відношення ліквідності та ризиковості здійснення конкретних операцій.

Для покращення фінансового стану підприємства заважає ще одна проблема, а саме несприятлива система оподаткування. Впродовж багатьох років в Україні не знаходилось стабільної системи оподаткування

підприємців та щоб всі притримувались паритету ціноутворення на продукцію. Цей фактор призвів до того, що підприємство збільшувало свою заборгованість, а прибуток навпаки втрачало.

На сьогоднішній день для зміцнення фінансового становища підприємства потрібно віднайти ту оптимальну кількість власного та позичкового капіталу. Таке співвідношення має забезпечувати для підприємства мінімізацію фінансових ризиків та підвищити рентабельність власного капіталу. Оптимізація ліквідності підприємства має проходити за

допомогою оперативного механізму проведення фінансової стабілізації – це такий механізм в який входять системи заходів, котрі фокусуються на часткове зниження фінансових зобов'язань та збільшення грошових активів, які підтримують та забезпечують ті самі зобов'язання. На підприємстві фінансові зобов'язання можуть зменшитись завдяки:

- Зниженню загальної суми постійних витрат;
- Зменшенню зафіксованого рівня змінних витрат;
- Продовження строків по виплаті кредиторської заборгованості;
- Зміна термінів по виплаті дивідендів та відсотків за акціями

компанії;
Підвищення кількості грошових активів можливо досягнути за рахунок:

- Провести рефінансування дебіторської заборгованості;
- Підвищення терміну оборотності дебіторської заборгованості, виконується це завдяки зменшенню термінів на які надається комерційний кредит;
- Здійснення оптимізації запасів та товарно-матеріальних цінностей;
- Змінити кількість розмірів страхових та гарантійних запасів, які

утворює підприємство на випадок фінансової кризи.
Зниження постійних витрат підприємства в складі собівартості продукції веде вгору фінансовий стан компанії. Головним та дієвим

інструментом по стабілізації фінансового стану підприємства виявилось скорочення витрат. Відбувається це так, тому, що це впливає на рівень рентабельності продажів продукції, а саме її збільшення та отримання додаткових коштів.

Якщо зберігається умова здорового конкурентного середовища, то особливу увагу потрібно приділити оптимізації збутової політики підприємства. Аби підтримувати оптимізацію за рівнем обсягу дебіторської заборгованості, потрібно чітко визначити рамки сплати та форми в якій це буде відбуватись з споживачем.

З одного боку, навіть якщо підприємство має великі обсяги дебіторської заборгованості доцільним буде надати відстрочку по сплаті для споживачів, адже за рахунок таких дій збільшуватимуться обсяги реалізованої продукції, а разом з тим збільшується розмір прибутків підприємства. З другого боку в підприємства з'являється потреба в залученні короткострокових кредитів, щоб нівелювати дебіторську заборгованість, які підвищує ризики компанії.

Основним напрямком по зміцненню фінансового стану підприємства виявляється його прогнозування. Без правильно запланованих дій та напрямків розвитку не буде результату, тільки постійний моніторинг даних про стан підприємства та його зміни. При недоотриманні підприємством прибутку в потрібних розмірах, не можна говорити про фінансову стійкість такого підприємства.

Зменшення обсягів вживання фінансів є прямим методом до забезпечення підприємству фінансової точки рівноваги. При неправильному та неефективному використанні фінансів підприємство втрачає свою платоспроможність, це в свою чергу породжує перебої в постачанні сировини для виробництва та реалізації продукції компанії, а вже цей фактор збиває плани всього підприємства, погіршує його рівень рентабельності та загрожує економічною санацією. Щоб попередити та уникнути наслідків потрібно

систематично та в повній мірі проводити оцінку фінансового стану підприємства.

В літературі виділяють наступні напрями покращення фінансового стану підприємства:

✓ Зниження собівартості продукції, яка виробляється підприємством;

✓ Встановлення оптимального співвідношення власного, залученого та позичкового капіталу, що забезпечить правильний рівень рентабельності власного капіталу;

✓ Підвищення ефективності управління грошовими потоками існуючими на підприємстві;

✓ Розширення ринків збуту товару;

✓ Нарощення коштів підприємства на своїх рахунках.

Заходи по поліпшенню фінансового стану підприємства виявляються максимально індивідуальним для кожного підприємства. Ці заходи визначаються в залежності від роду господарської діяльності підприємства, його сфери діяльності, від продукції, що компанія виробляє, створеної інфраструктури, управляючого персоналу та систем керування поруч з технологічним забезпеченням.

Довгий час виробничого циклу та існуючі перебої цього процесу ведуть до розбіжності між часом виробництва та визначеним робочим періодом. Така розбіжність призводить до виникнення потреби в залученні додаткового капіталу на підприємство для перекриття цих неспівпадінь.

Отже, ефективність управління фінансами підприємств можна підвищити за рахунок зниження термінів оборотності; підняти рентабельність підприємства за рахунок зниження витрат та збільшення виручених коштів.

Головних шлях по економії оборотного капіталу та підвищенні його оборотності розкривається в збільшенні рівня управління запасами та фінансами. Інший шлях по збільшенню швидкості оборотності капіталу полягає в зменшенні рахунків з своїми дебіторами.

ВИСНОВКИ

Державні фінанси – це сукупність розподільних, перерозподільних відносин, які виникають в процесі формування та використання централізованих фондів грошових коштів, що призначаються для фінансового забезпечення виконання державою функцій, що на неї покладені.

Фінанси державних підприємств відображають систему економічних відносин при формуванні, розподілі та використанні фінансових ресурсів на підприємствах з державним капіталом для того, щоб забезпечити ефективний розвиток їх на всіх рівнях життєвого циклу.

На своїй меті фінанси державних підприємств мають розширене відтворення основних та оборотних виробничих фондів праці, створення частини чистого доходу, який виникає в процесі матеріального виробництва задля забезпечення розширеного відтворення виробництва.

Головною метою управління прибутком державного підприємства є забезпечення зростання його рівня та суми доходу, також сюди можна віднести ефективність його розподілу за напрямками розвитку. Слід не забувати, що утворення прибутку загальнодержавної та комунальної форми власності мають деякі особливості, як за джерелом утворення доходів, так і за структурою поточних витрат, які пов'язані з реалізацією продукції.

Зробивши аналіз, можемо підсумувати кожний розділ окремо. Перший розділ в себе включає загальну характеристику та економічну сутність державних фінансів, їх склад та джерела формування. Ріст державного підприємства можливий тільки тоді, коли воно максимально правильно та ефективно управляє своїми фінансами.

Другий розділ відображає дослідження та аналіз оцінки фінансового стану Національної енергетичної компанії «Укренерго». Як висновок, можемо підсумувати в 2020 році НЕК «Укренерго» отримало збитків на

суму 27,5 мільярдів гривень, але в тому ж 2019 році підприємство направило на 1,86 мільярда чистого прибутку. Для покращення свого стану, підприємство повинно збільшувати ефективність застосування своїх фінансів та намагаться збільшувати прибутковість.

Провівши спостереження, бачимо, що рентабельність активів підприємства в 2020 році нижча за інфляцію, а саме їх рентабельність становить -38,67% до інфляції в 5%, це може нам говорити лише про одне, компанія отримала знецінення вартості активів, що знаходяться в її володінні.

Укренерго намагається активно просувати свою головну стратегічну ціль – інтеграцію ОЕС України з подальшим об'єднанням системних операторів європейських енергетичних систем ENTSO-E.

Для здійснення інтеграції ОЕС України з ENTSO-E Укренерго виконує низку проєктів з будівництва та реконструювання мережі для збільшення надійності живлення прикордонних районів та роботи інтерконекторів.

Компанія виступає ключовим гравцем на ринку електроенергії, яка виконує роль адміністратора комерційного обліку та розрахунків, також на неї полягають зобов'язання з забезпечення загальнодоступних інтересів (ПССО) в процесі функціонування ринку.

В 2019 році компанія зазнала корпоратизації та перейшла до сфери управління Міністерства фінансів України.

Процес щодо оптимізації структури фінансів підприємства проходить за наступним планом:

- ✓ Проведення фінансового аналізу підприємства.
- ✓ Визначення загальної потреби підприємства в фінансових ресурсах.

НУБІП УКРАЇНИ

- ✓ Повна оптимізація структури фінансів підприємства згідно з критерієм максимізації рівня прогнозування фінансової рентабельності.

- ✓ Проведення оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків.

НУБІП УКРАЇНИ

- ✓ Оптимізування загальної структури фінансових ресурсів згідно критерія мінімізації вартості капіталу.

- ✓ Виведення показника цільової структури капіталу.

Напрями покращення фінансового стану підприємства є:

НУБІП УКРАЇНИ

- ✓ Зниження собівартості продукції, яка виробляється підприємством;

- ✓ Встановлення оптимального співвідношення власного, залученого та позичкового капіталу, що забезпечить правильний рівень рентабельності власного капіталу;

НУБІП УКРАЇНИ

- ✓ Підвищення ефективності управління грошовими потоками існуючими на підприємстві;

- ✓ Розширення ринків збуту товару;

- ✓ Нарощення коштів підприємства на своїх рахунках.

НУБІП УКРАЇНИ

Заходи по поліпшенню фінансового стану підприємства виявляються максимально індивідуальним для кожного підприємства. Ці заходи визначаються в залежності від роду господарської діяльності підприємства,

його сфери діяльності, від продукції, що компанія виробляє, створеної інфраструктури, управляючого персоналу та систем керування поруч з технологічним забезпеченням.

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Фінанси підприємств : Підручник /А. М. Поддєрьогін , М.Д. Білик , Л.Д. Буряк та ін. ; Кер. Кол. Авт. і наук. Ред. проф. А.М. Поддєрьогін. - 5-ге вид., перероб. Та допов. – К.: КНЕУ, 2004. - 546 с.
3. Кризов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством : навч. посібник / І. В. Кризов'язюк. – Київ : Кондор, 2008 – 374 с.
4. Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: Навч. Посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.:КНЕУ, 2009 – 471с.
5. Литовченко, В. П. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник / В. П. Литовченко. – М.: Дашков і К, 2013.
6. Фоврій Ю. В. Напрямки покращення платоспроможності та фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] / Ю. В. Фоврій, Н. І. Демчук –Режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2014/Economics/3_166369.doc.htm.
7. Бугай В., Омельченко В. Аналіз та оцінка фінансової стійкості підприємства // Держава та регіони. – 2008. – №1. – С. 34–39.
8. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 117–128.
9. Бердникова Т.Б. Аналіз і діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства. – М.: Інфра – М, 2011
10. Мартиненко В.П. Стратегія життєздатності промислових підприємств: П. Монографія. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 328с.
12. Матвійчук А. В. Моделювання фінансової стійкості підприємств із застосуванням теорії нечіткої логіки, нейронних мереж і дискримінаційного аналізу / А.В. Матвійчук // Вісник НАН України. – 2010. – № 9. – С. 24–46

13. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 554 с.

14. Карлін М.І. Державні фінанси України: Навчальний посібник / М.І. Карлін, К.В. Павлюк. - К.: Знання, 2008. - 348 с.

15. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вуз. / Волинський державний університет імені Лесі Українки М.І. Карлін. — К.: Кондор, 2004. — 384 с.

16. Кудряшов В.П. Фінанси: навч. посіб. для студ вузів / В.П. Кудряшов. - Херсон: Олді-плюс, 2006. - 352 с.

17. Лондар С.Л. Фінанси: навч. посіб. для студ. ВНЗ / С. Л. Лондар, О. В. Тимошенко. - Вінниця: Нова книга, 2009. — 383 с.

18. Лутчин Н.П. Статистика фінансів: навч. посіб. / Н. П. Лутчин, А. К. Миронюк. - 2-ге вид., перероб. і доп. - Львів: Новий Світ-2000, 2006. - 472 с.

19. Любенко Н.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н. М. Любенко; М-во освіти і науки України, КНУ технологій та дизайну. - К.: ЦУЛ, 2009. — 263 с.

20. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, В.В. Ковалевський и др. - 2-е вид., перероб. і доп. - К.: ЦУЛ, 2007. - 639 с.

21. Місцеві фінанси в Україні: Правове регулювання : навч. посіб. / О.С. Близнюк [та ін.]; Акад. муніципального упр., НДІ фін. права . - К.: Дакор, 2007. - 316 с.

22. Онисько С.М. Фінанси підприємств: підручник / С.М. Онисько, П.М. Марич. - 2-е вид., випр. і доп. - Львів: Магнолія Плюс, 2006. - 367 с.

23. Опарін В.М. Фінанси. (Загальна теорія): Навчальний посібник / В.М.Опарін, Міністерство освіти і науки України. - 3-е вид., доп. і перероб. - К.: КНЕУ, 2006. - 238 с.

24. Опарін В.М. Фінанси: загальна теорія: навч. посіб. / В.М. Опарін; М-во освіти і науки України, КНЕУ ім. В. Гетьмана. – 4-е вид. без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 238 с.

25. Партин Г.О. Фінанси підприємств: навч. посібник / Г.О. Партин, А.Г. Загородній. - 2-е вид., перероб. і доп.. - К.: Знання, 2006. – 379 с.

26. Рева Т.М. Місцеві фінанси: навч. посіб. для студ. вузів / Т.М. Рева, К.Ф. Ковальчук, Н.В. Кучкова. -К.: ЦНЛ, 2007. - 208 с.

27. Романенко О.Р. Фінанси. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення. / О.Р. Романенко; Міністерство освіти і науки України. Український фінансово-економічний інститут, - 3-є вид., стереотипне. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006 р. – 387 с.

28. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник / О.Р. Романенко ; О. Р. Романенко Міністерство освіти і науки України. Український фінансово-економічний інститут. - 2-ге вид., стереотип. - К.: ЦНЛ, 2006. - 310 с.

29. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник / О.Р. Романенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

30. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для студ вузів / м-во освіти і науки України. Український фінансово-економічний ін-т, О.Р. Романенко. - 4-те вид., стереотип. - К.: ЦНЛ, 2009. – 309 с.

ДОДАТКИ

НУБІП України

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ
«УКРЕНЕРГО»

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
НА 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ
У тисячах українських гривень

АКТИВ	Код рядка	Примітки	31 грудня 2019 року	31 грудня 2018 року (скориговано)
	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000		141,599	111,833
первісна вартість	1001		502,599	261,399
накопичена амортизація	1002		(161,040)	(149,526)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6	11,236,387	12,398,395
Основні засоби	1010	6	44,308,472	13,138,364
первісна вартість	1011		44,521,914	17,574,885
знос	1012		(213,442)	(4,436,521)
Інвестиційна нерухомість	1019		-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035		-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		9,303	10,470
Відстрочені податкові активи	1045	13	-	147,813
Інші необоротні активи	1090		-	-
Усього за розділом I	1095		55,895,721	25,806,875
II. Оборотні активи				
Запаси	1100		268,381	236,221
видобуті запаси	1101		225,981	202,400
незавершені виробництва	1102		39,989	31,095
готова продукція	1103		2104	2,335
товари	1104		365	390
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	7	3,927,933	195,300
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	8	826,550	4,097
з бюджетом	1135		3,545	448,317
у тому числі податок на прибуток з нарахованих доходів	1136		2,762	33,780
з нарахованих доходів	1140		27,303	26,109
інша поточна дебіторська заборгованість	1185		11,346	46,340
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Грошові кошти та їхні еквіваленти	1165	9	2,951,240	2,321,418
готівка	1166		21	128
Рахунки в банках	1167		2,951,201	2,324,390
Витрати майбутніх періодів	1170		28,894	22,617
Інші оборотні активи	1190		473,059	78,103
Усього за розділом II	1195		8,518,251	3,380,124
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
всього активів	1200		64,413,972	29,186,999
	1300			

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ
«УКРЕМЕРГО»

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
НА 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ (ПРОДОВЖЕННЯ)
У тисячах українських гривень

ПАСИВ	Код рядка	Примітки	31 грудня 2019 року	31 грудня 2018 року (скориговано)
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	20	37,160,209	1,226,356
Капітал у дооцінках	1405	10	25,614,081	-
Додатковий капітал	1410	10	-	-
Резервний капітал	1415	10	93,205	-
Нерозподілений прибуток	1420		10,499,516	10,372,667
Неоплачений капітал	1425	10	(35,933,854)	-
Усього за розділом I	1495		37,433,157	11,599,022
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13	4,233,401	-
Пенсійні зобов'язання	1505	12	551,432	316,709
Довгострокові кредити банків	1510	14	4,627,263	4,889,841
Інші довгострокові зобов'язання	1515		139,394	138,341
Довгострокові забезпечення	1520		-	6,337
Цільове фінансування	1525	11	1,012,831	872,163
Усього за розділом II	1595		10,564,321	6,223,391
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	14	7,952,427	9,752,048
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	14	409,106	175,617
товари, роботи, послуги	1615	15	4,732,452	702,664
розрахунками з бюджетом	1620	17	1,174,926	65,725
у тому числі з податку на прибуток	1621		677,206	-
розрахунками за страхування	1625		1231	1,455
розрахунками з оплати праці	1630		72	7,005
за одержаними авансами	1635		932,621	150,346
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		-	-
Поточні забезпечення	1660	18	846,707	203,799
Доходи майбутніх періодів	1665	11	33,889	46,139
Інші поточні зобов'язання	1690	16	335,063	259,783
Усього за розділом III	1695		16,416,494	11,364,581
ВСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	1900		64,413,972	29,186,993

Від імені Компанії:

В. Д. Кудинський
Виконуючий обов'язки директора

Д. В. Орлішко
Виконуюча обов'язки головної бухгалтера

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД)
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ
У ТИСЯЧАХ УКРАЇНСЬКИХ ГРИВЕНЬ

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітки	За звітний період	За попередній період (скориговано)
1	2	3	4	5
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт/послуг)	2000	15	26,326,365	6,044,712
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	15	(20,081,866)	(2,930,571)
Валовий:				
Прибуток	2090		6,244,500	3,114,141
Збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	21	556,642	542,277
Адміністративні витрати	2130		(529,354)	(433,217)
Витрати на збут	2150		-	-
Інші операційні витрати	2180		(6,218,769)	(593,902)
Фінансові результати від операційної діяльності:				
Прибуток	2190		-	2,629,299
Збиток	2195		(46,981)	-
Інші фінансові доходи	2220	22	2,705,065	915,843
Інші доходи	2240		-	-
Фінансові витрати	2250	23	(339,958)	(322,729)
Інші витрати	2270		-	-
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:				
Прибуток	2290		2,318,126	3,221,413
Збиток	2295		-	-
Витрати з податку на прибуток	2800	13	(454,031)	(619,681)
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток	2350		1,864,095	2,602,725
Збиток	2355		-	-

II. ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	Примітки	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4	5
Статті, які не можна класифікувати у подальшому на прибуток або збиток, за вирахуванням податку на прибуток:				
Дооцінка необоротних активів	2400	6	31,234,316	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Інший сукупний (збиток)/дохід	2445	12	(179,748)	52,778
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		31,054,568	52,778
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	13	(5,620,235)	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		25,434,333	52,778
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		27,298,928	2,655,503

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ
«УКРЕНЕРГО»

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД)
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ (ПРОДОВЖЕННЯ)
У тисячах українських гривень

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ*

Найменування показника	Код рядка	Примітки	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4	5
Матеріальні витрати	2500		10,662,592	429,429
Витрати на оплату праці	2505	20	2,233,813	1,883,119
Відрахування на соціальні заходи	2510	20	457,463	400,169
Амортизація	2515	20	979,777	811,435
Інші операційні витрати	2520		12,596,334	432,798
Разом	2550	20	26,929,989	3,957,690

Операційні витрати складаються з собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), адміністративних витрат та інших операційних витрат, зазначених в звіті про фінансові результати.

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИВУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Від імені Компанії:

В. Д. Кудрицький,
Виконуючий обов'язки директора

І. В. Оляшко,
Виконуюча обов'язки головного бухгалтера

НУБІП України

Підприємство ДП "НЕК "Укренерго"
 Територія ШЕРЕНКІВСЬКА
 Організаційно-правовою формою господарювання
 Вид економічної діяльності Промисловість
 Середня кількість працівників 1

Адреса 01032 м. Київ, вул. Симона Петлюри, 25
 Телефон 2383012

Одиниця виміру: тис. грн. (за замовчуванням)

Символ (зробити позначку "+" вказівкою клітинці)
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

К С Д В
 2018 12 31
 00227
 8038101080
 за КОДКУ
 за КВЕД 35.12 140

Державне підприємство

НУБІП України

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
 на 31 грудня 2018 р.

Формат 1 (за ДКУД 1801001)

НУБІП України

за міжнародними стандартами фінансової звітності
 Середня кількість працівників 18331
 Кількість підприємств 20

	Код	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
		2	3
I Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	34'267	29'404
первісна вартість	1001	178'498	178'930
накопичена амортизація	1002	144'261	149'526
Незавершені капітальні інвестиції	1004	549'056	1354'379
Оцінені запаси	1010	17'529'703	12'388'833
первісна вартість	1011	17'530'548	19'551'171
знос	1012	8'774'845	7'168'341
незавершені інвестиції	1015	—	—
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	—	—
знос інвестиційної нерухомості	1017	—	—
Довгострокові біологічні активи	1020	—	—
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	—	—
накопичена амортизація довгостроков. біолог. активів	1022	—	—
Довгострокові фінансові активи			
як об'єкти інвестицій за методом участі в капіталі	1030	—	—
інші фінансові інвестиції	1035	598	598
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	17'175	18'479
Задіяні податкові активи	1045	13'543	13'587
інші необоротні активи	1050	—	—
=Усього за розділом I	1095	21'004'815	24'302'369
II Оборотні активи			
Запаси	1100	212'171	235'692
Виробничі запаси	1101	193'194	201'879
Незавершене виробництво	1102	17'947	31'095
Головна продукція	1103	1'045	2'336
Товари	1104	—	382
Допоміжні біологічні активи	1110	—	—
Виснажені запаси	1120	—	50
Дебіторська заборгованість за кредитними договорами, зобов'язаннями за операціями з фінансовими інструментами	120	—	92'300
Дебіторська заборгованість за розрахунками			
за виданими авансами	1130	1'301'969	982'312
з бюджетом	1135	665'151	46'498
у тому числі з податку на прибуток	1136	183'613	17'399
з нарахованими доходами	1140	—	14'852
із минулого періоду	1145	—	—
інша поточна дебіторська заборгованість	1255	111'178	59'977
Поточні фінансові інвестиції	60	—	—
серед них: фінансові інструменти	65	2'833'411	33'441
Гроші	66	—	24
Грошові еквіваленти	67	2'433'221	33'423
Витрати майбутніх періодів	170	32'800	22'617
інші оборотні активи	175	54'598	104'193
=Усього за розділом II	1195	5'499'479	3'985'489
=Ш. Необоротні активи, утримувані для продажу			
=та групи вибуття	1200	—	8
=Баланс	1300	26'504'294	28'287'846

Державне підприємство
Промисловість
ДП "НБУК України"

Продовження податку 1

Пасив	Продовження податку 1		
	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1'226'355	1'226'355
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	---	---
Капітал у дооцінках	1405	33'185	34'367
Додатковий капітал	1410	8'292'315	8'340'074
Накопичені курсові різниці	1412	---	---
Резервний капітал	1415	---	---
Нерозподілений прибуток	1420	---	---
Непокритий збиток	1420Т	1'127'399	---
Неоплачений капітал	1425 (((
Вилучений капітал	1430 (((
Інші резерви	1435	---	---
=Усього за розділом I	1495	8'424'446	10'609'796
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	---	---
Пенсійні зобов'язання	1505	---	---
Довгострокові кредити банків	1510	---	---
Інші довгострокові зобов'язання	1515	13'490'271	13'456'733
Довгострокові забезпечення	1520	339'856	323'191
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	339'856	323'191
Ціліове фінансування	1525	510'610	463'178
=Усього за розділом II	1595	14'340'637	14'243'102
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	---	---
Векселі видані	1605	---	---
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1'484'046	1'499'114
товари, роботи, послуги	1615	1'256'551	697'478
розрахунками з бюджетом	1620	22'103	66'021
в тому числі з податку на прибуток	1621	---	---
розрахунками з страхування	1625	12'264	11'456
розрахунками з оплати праці	1630	49'758	7'006
одержаними авансами	1635	92'133	173'111
розрахунками з учасниками	1640	---	---
із внутрішніх розрахунків	1645	---	---
Поточні забезпечення	1660	67'281	203'654
Доходи майбутніх періодів	1665	292'614	406'619
Інші поточні зобов'язання	1690	474'482	389'491
=Усього за розділом III	1695	3'739'211	3'443'948
=IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами,			
=утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	---	---
=Баланс	1999	26'504'294	28'287'846

Керівник

Головний бухгалтер

Керівник Всеволод Владиславович

Головний бухгалтер Світлана Володимирівна

1 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики

Промисловість

Державне підприємство

Україна
ДП "НЕК "Українське"
7-9-001-00001-008

Дата/рік, місяць, число
за ЄДРНСУ

КОДИ
2018 | 12 | 31
00227

НЕК України

НЕК України

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік
Форма №2 Код за ДКУД 1801003

НЕК України

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	2	3
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 992 663	8 263 856
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2080	(2 746 563)	(2 436 021)
Валовий прибуток	2090	3 246 100	5 827 829
збиток	2095	(---)	(---)
Інші операційні доходи	2120	491 533	384 740
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	---	---
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	---	---
Дохід від використання коштів, вивільнення від оподаткування	2123	---	---
Адміністративні витрати	2130	(455 741)	(434 024)
Витрати на збут	2150	(---)	(---)
Інші операційні витрати	2180	(311 371)	(361 695)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(---)	(---)
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(---)	(---)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2 370 522	4 824 848
збиток	2195	(---)	(---)
Дохід від участі в капіталі	2200	---	---
Інші фінансові доходи	2220	2 263 441	3 013 066
Інші доходи	2240	2 110 048	587 702
Фінансові витрати	2250	(280 664)	(200 930)
Втрати від участі в капіталі	2255	(---)	(---)
Інші витрати	2270	(1 365 492)	(3 095 787)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2288	3 054 362	2 324 941
збиток	2295	(---)	(---)
Витрати з податку на прибуток	2300	(492 471)	(514 878)
Дохід з податку на прибуток	2301	---	---
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	---	---
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2 558 941	1 748 031
збиток	2355	(---)	(---)

Державне підприємство
Промисловість
ДП "НЕК "Укренерго"

Продовження додатку 1

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
			1	2
Доопи... (інка) необоротних активів	2400		1'059	
Доопи... (інка) фінансових інструментів	2405			
Накопичені курсові різниці	2410			
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415			
Інший сукупний дохід	2443	6'507		1'905
=Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	6'500		1'905
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455			
=Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	6'500		1'905
=Сукупний дохід (сума рядків 2830, 2355 та 2460)	2465	2'565'441		1'749'936

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
			1	2
Матеріальні затрати	2500	334'124		308'359
Витрати на оплату праці	2505	1'326'902		1'703'499
Відрахування на соціальні заходи	2510	407'794		388'926
Амортизація	2515	630'018		565'843
Інші операційні витрати	2520	741'455		903'710
=Разом	2550	4'040'363		3'840'128

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
			1	2
Середньорічна кількість простих акцій	2600			
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605			
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610			
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615			
Дивиденди на одну просту акцію	2650			

Керівник

Коваленко Всеволод Владиславович

Головний бухгалтер

Єршук Софія Володимирівна

Звіт Михайлів Савченко О.В.

до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

НУБІП України

Підприємство ДП "НЕК" Українергіо

Територія

Організаційно-правова форма господарювання

Вид економічної діяльності

Середня кількість працівників 1)

Адреса 01032 м.Київ, вул.Симона Петлюри,25

Телефон 2383012

Одиниця виміру: тис.грн. без державного знаку

Складено (зробити позначки "У" у відповідній стійці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Державне підприємство

Промисловість

Датум і місяць число

за ЄДР ПОУ

за КОДСТУ

за КОПФ

за КВЕД

КОД

100227

2039100000

140

35.12

НУБІП України

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2017 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801001

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Середня кількість працівників 11404

Кількість підприємств 1

НУБІП України

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	37751	34336
первісна вартість	1001	174033	178497
накопичена амортизація	1002	136322	144161
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1103321	1014575
Особі засоби	1010	109749	1133124
первісна вартість	1011	1238320	1748949
знос	1012	1270871	6614825
інвестиційна нерухомість	1016	---	---
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	---	---
знос інвестиційної нерухомості	1017	---	---
Довгострокові біологічні активи	1020	---	---
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	---	---
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	---	---
Довгострокові фінансові інвестиції:			
як об'єкти пошуку за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	---	---
інші фінансові інвестиції	1035	998	998
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	18327	14799
Відстрочені податкові активи	1045	45933	33545
Інші необоротні активи	1090	---	---
=Усього за розділом I	1095	18816263	21329467
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	186968	229132
Виробничі запаси	1101	182926	206383
Незавершені виробництва	1102	10907	20558
Готова продукція	1103	2196	1860
Товари	1104	207	338
Поточні біологічні активи	1110	---	---
Векселі одескою	1120	800	500
Дебіторська заборгованість на продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1346016	943859
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	1050719	1307423
з бюджетом	1135	60877	665151
у тому числі: з податку на прибуток	1136	59125	183613
з державних доходів із внутрішніх розрахунків	1140	107	107
Інша поточна дебіторська заборгованість	1145	---	---
Додаткові фінансові інвестиції	1160	11462	239846
Гроші та еквіваленти	1180	227958	2483638
Готівка	1185	39	33
Рахунки в банках	1188	327919	2483767
Витрати майбутніх періодів	1190	81428	32847
Інші оборотні активи	1195	22534	65990
=Усього за розділом II	1195	6145368	5954417
=III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	---	---
=Баланс	1300	24961631	27283884

НУБІП України

Державне підприємство
Промисловість
ДП "НЕК" Українэнерго

НУБІП України

Пасив	Код рядка	Продовження додатку 1	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1'226'355	1'226'355
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	---	---
Капітал у дооцінках	1405	37'740	33'197
Додатковий капітал	1410	6'879'242	6'304'731
Накопичення курсових різниць	1412	---	---
Резервний капітал	1415	---	---
Нерозподілений прибуток	1420	78'450	---
Непокритий збиток	14201	---	---
Неоплачений капітал	1425	(---)	(---)
Вилучений капітал	1430	(---)	(---)
Інші резерви	1435	---	---
=Усього за розділом I	1495	8'212'757	9'564'283
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	4'433	---
Пенсійні зобов'язання	1505	---	---
Довгострокові кредити банків	1510	40'059	---
Інші довгострокові зобов'язання	1515	12'423'222	13'490'271
Довгострокові забезпечення	1520	2'836	3'336
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	2'836	3'336
Цільове фінансування	1525	434'196	452'683
=Усього за розділом II	1595	12'904'736	13'946'290
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	---	---
Векселі видані	1605	---	---
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1'224'524	1'484'046
товари, роботи, послуги	1615	1'007'841	1'256'551
розрахунками з бюджетом	1620	551'490	22'047
у тому числі з податку на прибуток	1621	---	---
розрахунками зі страхування	1625	1'347	12'264
розрахунками з оплати праці	1630	2'644	49'758
одержаними авансами	1635	40'991	143'072
розрахунками з учасниками	1640	---	---
із внутрішніх розрахунків	1645	---	---
Поточні забезпечення	1660	69'587	67'281
Доходи майбутніх періодів	1665	502'284	292'614
Інші поточні зобов'язання	1690	434'430	445'678
=Усього за розділом III	1695	3'844'738	3'778'811
=IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	---	---
=Баланс	1900	24'961'631	27'283'884

Керівник

Ковальчук Всеволод Владиславович

Головний бухгалтер

Бобко Ігор Богданович

1 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики

Промисловість

Державне підпр енерго

Звіт прийняв Савченко О.В.

Л.В.С.

НУБІП України

Підприємство

ДП "НЕК "Укренерго"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ

100237

01

НУБІП України

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2017 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

НУБІП України

І ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8'263'856	7'173'623
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2'426'027)	(2'185'051)
Баловий:			
прибуток	2050	5'837'829	4'988'572
збиток	2055	---	---
Інші операційні доходи	2120	384'740	365'915
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	---	---
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	---	---
Дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2128	---	---
Адміністративні витрати	2138	(434'026)	(494'482)
Витрати на збут	2156	---	---
Інші операційні витрати	2180	(961'695)	(233'775)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(---	(---
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(---	(---
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	4'621'848	4'267'236
збиток	2195	(---	(---
Дохід від участі в капіталі	2200	---	---
Інші фінансові доходи	2220	205'068	156'105
Інші доходи	2240	587'702	1'441'047
Фінансові витрати	2250	(200'930)	(100'232)
Втрати від участі в капіталі	2255	(---	(---
Інші витрати	2270	(3'095'787)	(2'508'061)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2'321'901	1'615'089
збиток	2295	(---	(---
Витрати з податку на прибуток	2300	(874'870)	(602'993)
Дохід з податку на прибуток	2300	---	---
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	---	---
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1'748'031	3'012'096
збиток	2355	(---	(---

92

Державне підприємство
Промисловість
ДП "НЕК "Укренерго"

Продовження додатку 1

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) нероботних активів	2400	1'905	1'663
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-----	-----
Маявнина і курсові різниці	2410	-----	-----
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-----	-----
Інший сукупний дохід	2445	-----	-----
=Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1'905	1'663
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-----	-----
=Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1'905	1'663
=Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1'749'936	3'013'759

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	308'359	301'083
Витрати на оплату праці	2505	1'703'490	1'503'812
Відрахування на соціальні заходи	2510	368'926	325'711
Амортизація	2515	555'643	472'943
Інші операційні витрати	2520	903'710	275'654
=Разом	2550	3'840'128	2'908'704

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-----	-----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-----	-----
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-----	-----
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-----	-----
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-----	-----

Керівник

[Handwritten signature]

Ковальчук Всеволод Владиславович

Головний бухгалтер

[Handwritten signature]

Бабко Гора Богданович